

Arleta Fischer-Król, Hanna Podczaska-Tomal

**Program nauczania języka niemieckiego
dla klas I-III liceum ogólnokształcącego i klas I-IV technikum**

IV etap edukacyjny

(poziom IV.0 – dla początkujących i poziom IV.1.P – dla kontynuujących naukę)

Wydawnictwo LektorKlett
Poznań 2015

Informacja o autorkach

Arleta Fischer-Król – absolwentka filologii germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Studium Podyplomowego *Szkoła Kontaktów Interpersonalnych* w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, nauczyciel dyplomowany z 11-letnim doświadczeniem pracy w liceum ogólnokształcącym i gimnazjum, egzaminator egzaminu maturalnego i gimnazjalnego OKE we Wrocławiu, dyplomowany edukator nauczycieli języka niemieckiego (teacher-trainer), autorka programów nauczania, autorka zadań egzaminacyjnych tworzonych we współpracy z CKE, współautorka publikacji do nauczania języka niemieckiego.

Hanna Podczaska-Tomal – absolwentka filologii germańskiej Uniwersytetu Łódzkiego oraz studiów podyplomowych dla nauczycieli języka niemieckiego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Poczdamie, nauczyciel dyplomowany z 25-letnim doświadczeniem nauczania języka niemieckiego w liceum ogólnokształcącym i gimnazjum, egzaminator OKE, dyplomowany edukator nauczycieli języka niemieckiego (*teacher trainer*), uczestniczka szwajcarskiego projektu doskonalenia zawodowego nauczycieli, licznych kursów doszkalających w kraju i za granicą. Ekspert w projekcie Delfort w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim. Jest autorką publikacji z zakresu dydaktyki i metodyki nauczania języka niemieckiego i współautorką materiałów dydaktycznych dla edukatorów nauczycieli języka niemieckiego.

Spis treści

1. Charakterystyka programu	4
1.1. Uwagi ogólne	4
1.2. Koncepcja programu	4
1.3. Nauczyciele	5
1.4. Uczniowie.....	6
1.5. Warunki lokalowo-organizacyjne i wyposażenie sali lekcyjnej.....	6
2. Cele kształcenia	7
2.1. Cele ogólne.....	7
2.2. Cele szczegółowe	8
2.3. Cele wychowawcze	12
3. Treści nauczania	13
3.1. Zakresy tematyczne	13
3.2. Zagadnienia gramatyczne.....	14
3.3. Funkcje i środki językowe.....	16
3.4. Treści interkulturowe.....	23
3.5. Przykładowa realizacja treści nauczania	244
4. Sposoby realizacji celów kształcenia	30
4.1. Techniki pracy nad elementami języka	30
4.2. Techniki nauczania sprawności receptywnych.....	333
4.3. Techniki nauczania sprawności produktywnych.....	366
4.4. Metody aktywizujące	388
4.5. Przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego	40
4.5.1. Przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego z kursem <i>Exakt für Dich</i>	41
4.6. Autonomia ucznia.....	466
4.7. Przykładowe scenariusze lekcji <i>Exakt für Dich. Starter</i>	477
5. Standardy osiągnięć	50
6. Sposoby kontroli i oceny osiągnięć ucznia	51
6.1. Wymagania na poszczególne oceny	52
6.2. Wdrażanie do samooceny.....	588
Bibliografia	61

1. Charakterystyka programu

1.1. Uwagi ogólne

Prezentowany program nauczania języka niemieckiego został przygotowany do realizacji w liceum ogólnokształcącym i technikum na IV etapie edukacyjnym. Opiera się on na założeniach nowej *Podstawy programowej kształcenia ogólnego* opisanej dla poziomu IV.0 – dla rozpoczynających naukę języka obcego lub dla kontynuujących naukę na poziomie IV.1.P (na podbudowie wymagań poziomu III.0 dla III etapu edukacyjnego), co oznacza, że jest on przeznaczony dla uczniów, którzy w gimnazjum rozpoczęli naukę języka niemieckiego i kontynuują ją w szkole ponadgimnazjalnej w wymiarze 2–3 godzin lekcyjnych w tygodniu w trzy- (liceum) lub czteroletnim (technikum) cyklu kształcenia. Uczniowie na tym poziomie realizują założenia podstawy programowej w zakresie umożliwiającym także przygotowanie ich do egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym. Przyjęte treści nauczania odpowiadają również wymaganiom ujętym w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2014/2015*. Niniejszy program uwzględnia także *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*. Uczniowie realizujący założenia programowe dla poziomu IV.0 jednocześnie osiągają poziom A2 według skali biegłości językowej opracowanej przez Radę Europy. Uczniowie realizujący założenia programowe dla poziomu IV.1 osiągają poziom B1 według skali biegłości językowej opracowanej przez Radę Europy.

Program jest zgodny z *Zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie*, ponieważ rozwija umiejętność porozumiewania się w językach obcych, umiejętność uczenia się oraz elementy pozostałych kompetencji.

1.2. Koncepcja programu

Treści nauczania, niezbędne do osiągnięcia założonych celów, pojawiają się w proponowanym materiale **w układzie spiralnym**. Powrót do znanych treści daje zarówno możliwość powtórzenia wprowadzonego materiału, jak i poszerzenia zdobytych wcześniej umiejętności.

Spośród znanych metod nauczania warto polecić **podejście komunikacyjne** o silnie eklektycznym charakterze. Wykorzystuje ono elementy różnych metod, np. sprawdzone techniki, które skutecznie umożliwiają realizację nadrzędnego celu, jakim w tym podejściu jest opanowanie umiejętności efektywnego porozumiewania się stosownie do danej sytuacji.

Podejście komunikacyjne zakłada umiejętność skutecznego uzyskiwania i przekazywania informacji. Stąd ważna jest wielość sytuacji komunikacyjnych, w jakich uczeń może uczestniczyć na lekcji. Dlatego, aby umożliwić każdemu uczącemu się pełne korzystanie z proponowanych aktywności, należałoby prowadzić **zajęcia w grupach maksymalnie 24-osobowych**. Ułatwi to nie tylko pracę w różnych formach socjalnych, lecz także stosowanie urozmaiconych metod nauczania. Pracując z mniejszymi grupami, nauczyciel może przede wszystkim indywidualnie podejść do każdego ucznia, odpowiednio wcześniej rozpoznać jego potrzeby oraz właściwie na nie zareagować.

Sposoby realizacji założonych celów, przedstawione w poszczególnych rozdziałach programu, wspierają i podnoszą efektywność nauczania i uczenia się.

- Techniki pracy nad poszczególnymi sprawnościami i podsystemami języka (4.1.–4.3.) są źródłem pomysłów na atrakcyjną formę lekcji i urozmaicenie stosowanych ćwiczeń.
- Sposoby aktywizowania uczniów z przykładami projektów (4.4.) poszerzają paletę stosowanych metod o takie, które w ciekawy sposób angażują ucznia w nabywanie i utrwalanie poszczególnych umiejętności.
- Przygotowanie do egzaminu maturalnego (4.5.) jest integralną częścią procesu dydaktycznego i odbywa się już od pierwszych lekcji. Obejmuje ono m.in. informację o strukturze i formie egzaminu oraz wymaganiach egzaminacyjnych. Zadania w formacie egzaminacyjnym realizowane podczas bieżących lekcji systematycznie zaznajamiają ucznia z technikami egzaminacyjnymi.
- Przygotowanie ucznia do autonomii (4.6.) pomaga motywować ucznia, co w samokształceniu pełni rolę najważniejszą, a zebrane przykłady technik samodzielnego uczenia się zachęcają ucznia do samodzielności w nauce.
- Przykładowe scenariusze lekcji (4.7.) ilustrują sposoby zaplanowania lekcji z wykorzystaniem

materiałów w podręczniku *Exakt für Dich*.

- Sposoby kontroli i oceny osiągnięć ucznia (6.1. i 6.2.) podkreślają umiejętne przekazywanie uwag dotyczących ocenianych umiejętności i wagę formułowanych przez nauczyciela wniosków do dalszej pracy.

Program **adresowany** jest do nauczycieli, którym umożliwi przede wszystkim właściwe zaplanowanie procesu dydaktycznego, a także do uczniów i ich rodziców oraz autorów i wydawców podręczników, nadzoru pedagogicznego oraz dyrektorów szkół.

Podręcznikiem, który uwzględnia założenia prezentowanego programu jest seria *Exakt für Dich* Wydawnictwa LektorKlett Sp. z o.o. Jest to podręcznik do nauki języka niemieckiego dla szkół ponadgimnazjalnych, realizujący wymagania nowej podstawy programowej oraz przygotowujący do egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym zgodnie z wymaganiami przedstawionymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego* obowiązującym od roku szkolnego 2014/2015.

1.3. Nauczyciele

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej z dn. 17.01.2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2012 r., poz. 131) oraz *rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 17.04.2012 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli* (Dz.U. z 2012 r., poz. 426) określają standardy kształcenia i szczegółowo opisują wymagane kwalifikacje dotyczące wykształcenia nauczycieli.

Poza dyplomem ukończenia odpowiedniego kierunku studiów (kwalifikacjami) nauczyciel powinien posiadać **kompetencje** niezbędne do wykonywania zawodu. Tabela przedstawia te kompetencje z podziałem na specjalistyczne, czyli w przypadku nauczyciela języka obcego kompetencje językowe, dydaktyczne oraz psychologiczne. Te ostatnie obejmują umiejętności interakcyjne dotyczące sposobu kontaktowania się z uczniami, umiejętności menedżerskie oraz umiejętności motywowania uczniów do nauki.

Kompetencje specjalistyczne	Kompetencje dydaktyczne	Kompetencje psychologiczne
<ul style="list-style-type: none"> • dobra znajomość języka (poprawność i płynność wypowiedzi, bogactwo stosowanych struktur gramatycznych i leksykalnych), • znajomość kultury danego obszaru językowego, zainteresowanie językiem i życiem społeczeństwa, które posługuje się tym językiem jako ojczystym, • kontakt z kulturą (lektura literatury, słuchanie audycji radiowych, oglądanie programów telewizyjnych itp.). 	<ul style="list-style-type: none"> • nabywana (proporcjonalnie do doświadczenia) pewność siebie, • znajomość typowych sytuacji, • umiejętność właściwego rozplanowania zajęć, • precyzowanie celów, przedstawianie ich uczniom na początku lekcji, • stosowanie urozmaiconych metod i form pracy (aktywizujących uczniów), • korzystanie na lekcji z pomocy audiowizualnych i dodatkowych materiałów edukacyjnych, • wykorzystywanie nowoczesnych technologii informacyjnych, • zachęcanie uczniów do samodzielności, • reagowanie na potrzeby uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywne nastawienie do uczniów, • umiejętność okazywania uczniom życzliwości, • umiejętność skutecznego porozumiewania się, • określenie jasnych reguł postępowania obowiązujących wszystkich uczniów (np. wymagań i konsekwencji ich niespełnienia), • podkreślanie najmniejszych sukcesów uczniów przez stosowanie pochwał, • umiejętność budowania zgranego zespołu, • elastyczność w dostosowaniu własnego stylu kierowania do stopnia dojrzałości uczniów, • umiejętność kontrolowania stresu.

Od nauczyciela oczekuje się także:

- gotowości do służenia wsparciem w trudnych sytuacjach uczniów,
- zachowania dyskrecji (w prywatnych i rodzinnych sprawach uczniów),
- wysokiej kultury osobistej,
- sprawiedliwości,
- lojalności.

Nauczyciel powinien także charakteryzować się wysokim poczuciem własnej wartości, przedsiębiorczością, kreatywnością i gotowością do samokształcenia.

1.4. Uczniowie

W procesie nauczania według niniejszego programu w centrum uwagi znajduje się uczeń, jego potrzeby i zainteresowania, zahamowania, potencjalny dyskomfort psychiczny i fizyczny oraz motywacja do nauki.

Celem podejmowanych działań edukacyjnych i wychowawczych jest **uczeń**, który przede wszystkim:

- czuje się ważny i doceniony,
- ma wysokie poczucie własnej wartości,
- rozumie cele i dostrzega korzyści, jakie przynosi mu każda lekcja,
- widzi związek uczenia się z rzeczywistością,
- chętnie uczestniczy w proponowanych zajęciach, ponieważ są atrakcyjne, różnorodne i dostosowane do typów i stylów uczenia się, a atmosfera na lekcji jest swobodna,
- aktywnie współdziała w pracach grupowych i zadaniach wykonywanych w parach,
- ma świadomość swoich mocnych i słabych stron i wie, jak nad nimi pracować,
- określa swoje potrzeby i wyznacza sobie realne cele,
- zna techniki uczenia się i potrafi je stosować zgodnie z własnymi cechami indywidualnymi, aby osiągać założone cele,
- wyciąga pozytywne wnioski z porażek,
- uczy się efektywnie.

1.5. Warunki lokalowo-organizacyjne i wyposażenie sali lekcyjnej

Realizacja programu według przedstawionych założeń nie wymaga szczególnych warunków lokalowych. Efektywne nauczanie nie zależy od wielkości pomieszczenia czy jego funkcjonalności. Niemal w każdej sali lekcyjnej możliwa jest praca uczniów w różnych formach socjalnych (indywidualna, w parach lub w grupach) stosowanych zgodnie z celem zadania. Niewielkim wysiłkiem pracy z tradycyjnie ułożonych ławek powstanie krąg. Uczniowie siedzący w kręgu są równouprawnieni (nikt nie zajmuje „najbezpieczniejszych” miejsc na końcu sali), chętniej angażują się w proponowane zadania, a także chętniej dyskutują – ze względu na zachowany tu kontakt wzrokowy. Wyposażenie sali lekcyjnej niewątpliwie wpływa na jakość pracy i efektywność nauczania. Do podstawowych środków dydaktycznych, w jakie powinna być wyposażona sala lekcyjna, należą:

- tablica,
- tablica interaktywna,
- tablica (np. korkowa) do przypinania pomocy dydaktycznych lub prac uczniów,
- odtwarzacz płyt CD,
- rzutnik pisma,
- telewizor z odtwarzaczem płyt DVD,
- przynajmniej jedno stanowisko komputerowe z dostępem do internetu.

Poza tym do dyspozycji nauczyciela i uczniów w klasie potrzebne są:

- słowniki jedno- i dwujęzyczne,
- mapy świata i krajów niemieckojęzycznych,
- plansze edukacyjne (do nauki słownictwa, gramatyki),
- materiał ilustracyjny (plakaty, kartki pocztowe, zdjęcia, filmy) do nauki realioznawstwa,
- materiały autentyczne (np. gazety, czasopisma, bilety),
- materiały biurowe (np. arkusze papieru, pisaki, nożyce, klej) do pracy warsztatowej.

2. Cele kształcenia

2.1. Cele ogólne

Podstawa programowa kształcenia ogólnego, na której opiera się niniejszy program nauczania, określa cele edukacyjne, do których realizacji zobowiązana jest szkoła i nauczyciele wszystkich nauczanych przedmiotów.

Celem kształcenia ogólnego na IV etapie edukacyjnym jest:

1. przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk,
2. zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów,
3. kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

W trakcie nauki na IV etapie edukacyjnym uczniowie powinni ponadto zdobyć następujące sprawności i umiejętności:

1. czytania – rozumianego jako umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury. Umiejętność ta prowadzi do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa,
2. myślenia matematycznego – umiejętności wykorzystania narzędzi matematyki tam, gdzie wymagają tego potrzeby codziennego życia oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym,
3. myślenia naukowego – umiejętności wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody lub społeczeństwa,
4. komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie, jak i w piśmie,
5. sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi,
6. wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji,
7. rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się,
8. pracy zespołowej.

Ważnym celem działalności szkoły jest **skuteczne nauczanie języków obcych**.

Niniejszy program jest programem nauczania języka niemieckiego na IV etapie edukacyjnym:

dla poziomu IV.0 – dla początkujących, oraz

dla poziomu IV.1.P – dla kontynuujących naukę w zakresie podstawowym – na podbudowie wymagań poziomu III.0.

W nawiązaniu do definicji kompetencji komunikacyjnej z Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (ESOKJ) wymagania ogólne dla języka obcego składają się z pięciu części. Podstawa programowa formułuje je następująco na tym etapie kształcenia:

I. Znajomość środków językowych (wiedza):

Uczeń posługuje się *podstawowym*¹/ w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi (recepja):

Uczeń rozumie *bardzo proste** i *krótke**/proste, typowe wypowiedzi ustne, artykułowane *wyraźnie* i *powoli**/wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także *krótke* i *proste**/proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

¹ * – dotyczy wariantu IV.0.

III. Tworzenie wypowiedzi (produkcja):

Uczeń samodzielnie formułuje *bardzo krótkie**/krótkie, proste, zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi (interakcja):

Uczeń uczestniczy w *prostej** rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi (mediacja):

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

2.2. Cele szczegółowe

Szczegółowe cele nauczania języka niemieckiego stanowią oczekiwane osiągnięcia ucznia na zakończenie IV etapu edukacyjnego. Etap ten obejmuje trzy lata nauki w liceach ogólnokształcących i cztery lata nauki w technikumach.

Wymagania IV etapu edukacyjnego realizowanego na poziomie IV.0 odpowiadają wymaganiom poziomu A2 w skali biegłości językowej. Cele nauczania na tym poziomie uwzględniają działania zmierzające do wykształcenia osoby, która:

- rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (są to np. bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy),
- potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe,
- potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.

Wymagania IV etapu edukacyjnego realizowanego na poziomie IV.1 w zakresie podstawowym odpowiadają wymaganiom poziomu B1 w skali biegłości językowej. Cele nauczania na tym poziomie uwzględniają działania zmierzające do wykształcenia osoby, która:

- rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itp.,
- radzi sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się danym językiem,
- tworzy proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują, opisuje doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.

Wymagania szczegółowe

Treści nauczania i umiejętności językowe oraz autonomia ucznia i kształcenie umiejętności dodatkowych są rozwinięciem celów ogólnych i również odnoszą się do działań językowych, opisanych w ESOKJ:

Wiedza – znajomość środków językowych	
1. Uczeń posługuje się <i>podstawowym</i> */w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych. ²	
Recepcja – Rozumienie ze słuchu	
2. Uczeń rozumie ze słuchu <i>bardzo</i> * proste, <i>krótkie</i> *, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, rozmowy) artykułowane powoli* i wyraźnie, w standardowej odmianie języka:	
Wariant IV.0	Wariant IV.1.P
1) reaguje na polecenia*; 2) określa główną myśl tekstu; 3) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 4) znajduje w tekście określone informacje; 5) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 6) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników); 7) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0.
Recepcja - Rozumienie tekstu pisanego	
3. Uczeń rozumie <i>krótkie</i> , proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, proste teksty narracyjne, instrukcje obsługi, proste teksty prasowe**):	
Wariant IV.0	Wariant IV.1.P
1) określa główną myśl tekstu; 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 3) znajduje w tekście określone informacje; 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu); 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0, a ponadto: 7) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.
Produkcja – Tworzenie wypowiedzi ustnej	
4. Uczeń tworzy <i>bardzo</i> * <i>krótkie</i> , proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:	
Wariant IV.0	Wariant IV.1.P

² * – dotyczy jedynie wariantu IV.0, ** – tylko wariant IV.1.P.

<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności; 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i terażniejszości; 4) opisuje swoje upodobania i uczucia; 5) przedstawia opinie swoje i innych osób; 6) przedstawia intencje i plany na przyszłość. 	<p>Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zjawiska; 2) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 3) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 4) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów; 5) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 6) opisuje doświadczenia swoje i innych osób; 7) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, terażniejszości i przyszłości; 8) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np. automatu do napojów, bankomatu); 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.
Produkcja – Tworzenie wypowiedzi pisemnej	
<p>5. Uczeń tworzy <i>bardzo*</i> krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażen i zdań (np. wiadomość, e-mail, krótki opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka, prosty list prywatny, prosty list formalny**):</p>	
Wariant IV.0	Wariant IV.1.P
<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności; 2) opisuje wydarzenia życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i terażniejszości; 4) opisuje swoje upodobania i uczucia; 5) przedstawia opinie swoje i innych osób; 6) opisuje intencje i plany na przyszłość. 	<p>Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zjawiska; 2) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 3) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 4) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów; 5) opisuje marzenia i nadzieje; 6) opisuje doświadczenia swoje i innych; 7) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, terażniejszości i przyszłości; 8) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np. automatu do napojów, automatu telefonicznego); 9) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze; 10) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.
Interakcja – Reagowanie językowe	
<p>6. Uczeń reaguje ustnie w <i>prosty*</i> i zrozumiały sposób, w typowych sytuacjach:</p>	
Wariant IV.0	Wariant IV.1.P

<ol style="list-style-type: none"> 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i żegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; 3) stosuje formy grzecznościowe; 4) uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia; 5) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 6) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 7) wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych; 8) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolony, zdziwienie); 9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 10) przeprasza, przyjmuje przeprosiny; 11) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca. 	<p>Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru); 2) wyraża swoje intencje, preferencje, pyta o preferencje innych; 3) prosi o radę i udziela rady; 4) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 5) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny; 6) prosi o sprecyzowanie tego, co powiedział rozmówca.
<p>7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość, list prywatny, prosty list formalny*) w typowych sytuacjach:</p>	
<p>Wariant IV.0</p>	<p>Wariant IV.1.P</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz); 3) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 4) prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 5) wyraża swoje opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych; 6) wyraża swoje emocje (np. radość, niezadowolony, zdziwienie); 7) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 8) przeprasza, przyjmuje przeprosiny. 	<p>Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 2) prowadzi proste negocjacje (np. uzgadnianie formy spędzania czasu); 3) wyraża swoje intencje, preferencje i pyta o preferencje innych, zgadza się i sprzeciwia; 4) prosi o radę i udziela rady; 5) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny.
<p>Mediacja – Przetwarzanie tekstu</p>	
<p>8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie:</p>	
<p>Wariant IV.0</p>	<p>Wariant IV.1.P</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1) przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) i tekstach obcojęzycznych; 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z prostego tekstu w 	<p>Uczeń spełnia wymagania określone dla wariantu IV.0, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przekazuje w języku obcym informacje zawarte w materiałach audiowizualnych (np. filmach, reklamach); 2) przekazuje w języku obcym informacje

języku obcym.	sformułowane w języku polskim.
---------------	--------------------------------

9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).

10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.

11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.

13. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

2.3. Cele wychowawcze

Lekcje języka obcego sprzyjają – z racji przekazywanych treści nauczania, stosowanych metod i form pracy – realizacji celów ogólnowychowawczych. Wśród tych celów należy podkreślić kształtowanie postaw przygotowujących ucznia do sprawnego i odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnym świecie, sprzyjających jego rozwojowi indywidualnemu i społecznemu. Do tej grupy postaw zaliczamy: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, kultura osobista, ciekawość poznawcza, przedsiębiorczość, kreatywność, gotowość do podejmowania inicjatyw, umiejętność podejmowania decyzji oraz gotowość do pracy zespołowej.

Podstawa programowa przypisuje kształtowaniu postawy obywatelskiej szczególną rolę w prawidłowym rozwoju społecznym. Podkreśla także postawę poszanowania tradycji i kultury własnego narodu oraz szacunku dla innych kultur i tradycji.

Cele ogólnowychowawcze stanowiące pomost pomiędzy ogólnymi celami kształcenia a szczegółowymi celami językowymi to według H. Komorowskiej przede wszystkim:

- kształtowanie pozytywnych postaw i motywacji względem języka obcego oraz społeczności nim władającej,
- wyrobienie technik samodzielnej pracy nad językiem,
- kształtowanie kompetencji interkulturowej.

Wg H. Komorowskiej na **kompetencję interkulturową** składają się szczegółowe postawy i umiejętności:

- dostrzeganie podobieństw i różnic między własną kulturą a kulturą społeczeństwa, którego język jest nauczany,
- umiejętność analizowania nowych zjawisk kulturowych oraz tradycji i zachowań przedstawicieli innej społeczności,
- umiejętność patrzenia na ludzi i sprawy oczyma członków innej kultury i zrozumienie ich punktu widzenia, rozumienie ich tradycji kulturowej w odróżnieniu od tradycji własnej społeczności, znajomość ich korzeni historycznych,
- użycie tej wiedzy do uzyskania bardziej zobiektywizowanego obrazu własnej kultury, zwyczajów, tradycji i sposobów myślenia,
- tolerancja i umiejętność bezkonfliktowego kontaktowania się z przedstawicielami innej kultury,
- umiejętność radzenia sobie w sytuacji kontaktu z przedstawicielami innej kultury i innych grup etnicznych, w tym także radzenia sobie w sytuacji nieporozumień międzykulturowych. (por. Komorowska, 2005)

3. Treści nauczania

Materiał nauczania jest ściśle związany z przedstawionymi w rozdziale 2. celami kształcenia, jakie chcemy osiągnąć, realizując niniejszy program. Doboru materiału nauczania dokonano w oparciu o treści nauczania określone w podstawie programowej oraz zgodnie z wymaganiami przedstawionymi przez CKE w informatorze maturalnym. Opanowanie podanego materiału jest warunkiem osiągnięcia umiejętności właściwych poziomowi A2 lub B1 według ESOKJ a jednocześnie dobrego przygotowania do matury zdawanej na poziomie podstawowym.

3.1. Zakresy tematyczne

Zakresy tematyczne dla poziomu IV.0 i IV.1 są takie same. Zaleca się, aby na poziomie IV.0 zrezygnować jednak z niektórych treści szczegółowych. Oznaczono je w tabeli za pomocą **.

Zakresy tematyczne	Treści szczegółowe
człowiek	dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, problemy etyczne**
dom	miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie mieszkania, kupno i sprzedaż mieszkania**
szkoła	przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne, system oświaty**
praca	zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy**
życie rodzinne i towarzyskie	okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy
żywienie	artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne, diety**
zakupy i usługi	rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze, banki**, ubezpieczenia**
podróżowanie i turystyka	środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie, wypadki**
kultura	dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media
sport	dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy
zdrowie	samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia, niepełnosprawni**, uzależnienia**, ochrona zdrowia**
nauka i technika	odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, awarie**, technologie informacyjno-komunikacyjne
świat przyrody	klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, katastrofy**, przestrzeń kosmiczna**
państwo i społeczeństwo	struktura państwa, urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe, konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna, gospodarka**
elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku różnych kultur i społeczności	

3.2. Zagadnienia gramatyczne

Wprowadzeniu zagadnień gramatycznych na poziomie IV.0 powinny towarzyszyć głównie ćwiczenia polegające na rozpoznawaniu nowych form i struktur w tekście, tworzeniu zdań na podstawie wzoru, uzupełnianiu luk, rozwiązywaniu testów wielokrotnego wyboru i itp.

Na poziomie IV.1 należy skupić się na automatyzowaniu struktur, ćwiczeniu poprawności i płynności gramatycznej, tłumaczeniu zdań z języka polskiego na niemiecki.

1. Składnia

- Zdania pojedyncze: oznajmujące, pytające i rozkazujące
- Szyk wyrazów: prosty, przestawny, szyk zdania podrzędnie złożonego
- Przeczenia: *nein, nicht, kein, nie, niemals, nirgends, keinesfalls* i ich miejsce w zdaniu
- Zdania złożone współrzędnie ze spójnikami: *aber, denn, oder, und, sondern, deshalb, sonst, trotzdem* i bezspójnikowe
- Zdania podrzędnie złożone:
 - Zdania podmiotowe
 - Zdania dopełnieniowe ze spójnikami: *dass, ob, wer, was, wo, wie*
 - Zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami: *weil, da*
 - Zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami: *wenn, als, bevor, ehe, bis, nachdem, seitdem, während*
 - Zdania warunkowe rzeczywiste ze spójnikiem *wenn* (w czasie teraźniejszym Präsens)
 - Zdania warunkowe nierzeczywiste ze spójnikiem *wenn* oraz bezspójnikowe (w trybie Konjunktiv Präteritum czasowników *sein* i *haben* oraz czasowników modalnych, w Konditional I)
 - Zdanie przyzwalające ze spójnikiem *obwohl*
 - Zdanie okolicznikowe celu ze spójnikiem *damit*; konstrukcja bezokolicznikowa *um ... zu*
 - Zdanie przydawkowe z zaimkiem względnym: *der, die, das*
 - Zdania porównawcze ze spójnikami: *so ... wie, als, je ... desto*
- Zdania ze spójnikami złożonymi: *entweder ... oder, nicht nur ... sondern auch, sowohl ... als auch, weder ... noch, zwar ... aber* oraz przysłówkami *einerseits ... andererseits, erstens ... zweitens*
- Konstrukcje bezokolicznikowe z *zu* i bez *zu* (w czasie teraźniejszym Präsens i przeszłym Präteritum)

2. Czasownik

- Strona czynna czasownika w czasie teraźniejszym Präsens, przyszłym Futur I oraz czasach przeszłych Präteritum, Perfekt i Plusquamperfekt
- Czasowniki posiłkowe: *sein, haben, werden*
- Czasowniki zwrotne
- Czasowniki nieregularne ze zmianą samogłoski
- Czasowniki rozdzielnie złożone
- Czasowniki nierozdzielnie złożone
- Czasowniki modalne w trybie oznajmującym w czasie teraźniejszym Präsens i przeszłym Präteritum
- Czasowniki modalne w trybie przypuszczającym w czasie przeszłym Präteritum
- Czasownik *lassen*
- Formy imiesłowowe czasownika: imiesłów bierny
- Bezokoliczniki z *zu* i bez *zu* w czasie teraźniejszym Präsens i przeszłym Präteritum
- Strona bierna czasownika (Vorgangspassiv) w czasie teraźniejszym Präsens oraz przeszłych Präteritum i Perfekt
- Strona bierna z czasownikiem modalnym w czasie teraźniejszym Präsens i przeszłym Präteritum
- Strona bierna stanu (Zustandspassiv)
- Tryb rozkazujący
- Tryb przypuszczający: Konjunktiv II Präteritum
- Tryb warunkowy, forma Konditional I
- Rekcja czasownika

3. Rzeczownik

- Typy odmian rzeczownika: odmiana mocna, słaba i mieszana
- Użycie rodzajnika określonego, nieokreślonego, użycie rzeczownika bez rodzajnika
- Tworzenie liczby mnogiej
- Rzeczowniki złożone

- Rzeczowniki zdrobniałe z końcówkami: *-chen, -lein*
- Rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności
- Rzeczowniki z przyrostkami: *-e, -ei, -heit, -keit, -ler, -schaft, -ion, -tät, -in, -um, -ung, -ium, -ment, -ling*
- Rzeczowniki z przedrostkami: *Miss-, Un-, Ge-*
- Rzeczowniki tworzone od:
 - nazw miast, krajów i części świata
 - bezokoliczników
 - przymiotników, imiesłówów i liczebników
- Odmiana imion własnych
- Rzeczownik po określeniu miary i wagi
- Rekcja rzeczownika

4. Zaimek

- Odmiana zaimków:
 - osobowych
 - wskazujących
 - dzierżawczych
 - zwrotnych
- Zaimek nieosobowy *es*
- Zaimki: *alle, einige, etwas, jeder, jemand, einer, keiner, man, niemand, nichts, alles*
- Zaimki względne: *der, die, das, welcher, welche, welches*
- Zaimki pytające: *wer?, was?, wann?, warum?, welcher?, welche? welches?, was für ein/eine? was für ...?*
- Zaimek wzajemny *einander*

5. Przymiotnik

- Przymiotnik jako orzecznik
- Przymiotnik jako przydawka:
 - po rodzajniku określonym i zaimku wskazującym: *dieser, jener, derselbe*
 - po rodzajniku nieokreślonym, zaimku dzierżawczym i przeczeniu *kein*
 - bez rodzajnika
 - po zaimkach pytających, nieokreślonych
 - po zaimkach liczebnych: *alle, beide, viele, wenige, manche, andere, einige, folgende*
 - po liczebniku
 - w formie stopnia wyższego lub najwyższego
- Regularne i nieregularne stopniowanie przymiotnika
- Przymiotniki w porównaniach
- Rekcja przymiotnika
- Przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata
- Przymiotniki z przedrostkiem *un-*

6. Przysłówek

- Przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi
- Regularne i nieregularne stopniowanie przysłówek
- Przysłówki czasu i miejsca

7. Liczebnik

- Liczebniki główne
- Liczebniki porządkowe
- Liczebniki mnożne i nieokreślone
- Liczebniki ułamkowe i dziesiętne
- Użycie liczebników w oznaczeniu miary, wagi, powierzchni, objętości itd.

8. Przyimek

- Przyimki z celownikiem: *aus, bei, mit, nach, seit, von, zu, gegenüber*
- Przyimki z biernikiem: *durch, gegen, für, ohne, um, entlang, bis*
- Przyimki z celownikiem i z biernikiem: *an, auf, in, hinter, neben, unter, über, vor, zwischen*
- Przyimki z dopełniaczem: *während, trotz, wegen, statt*

9. Partykuły

- Użycie ważniejszych partykuł: *sehr, besonders, viel, erst, sogar, immer, eben, ziemlich, aber, denn, etwa*

10. Słowotwórstwo

- rzeczowniki złożone
- tworzenie rzeczowników od czasowników, przymiotników, imiesłówów
- tworzenie przymiotników złożonych

3.3. Funkcje i środki językowe

Treści nauczania przewidziane do realizacji według prezentowanego programu obejmują także akty mowy. Najważniejsze dla ucznia są poszczególne funkcje oraz środki językowe, jakimi można je wyrazić.

Do wyrażania intencji służą środki językowe, tzw. rutyny językowe, czyli gotowe formułki, które pomagają sprostać niemal każdej sytuacji językowej. Rutyny językowe przywoływane są niemal automatycznie, jeśli doświadczamy dużej liczby interakcji. Ponieważ sytuacja na lekcji ogranicza liczbę inicjowanych przez nauczyciela symulowanych sytuacji językowych, wspomniane formułki warto opanować w takim stopniu, by były przywoływane niemal nieświadomie, a jednocześnie pełniły właściwe im funkcje.

Należy zaznaczyć, że granice pomiędzy poszczególnymi aktami mowy są bardzo płynne, a te same środki językowe wyrażają często różne intencje zależnie od sytuacji.

W trakcie nauki uczeń powinien opanować następujące funkcje językowe:

Funkcje językowe	Przykłady środków językowych
Powitanie, pozdrawianie	Hallo! Grüß dich! Servus! Guten Morgen! Guten Tag! Guten Abend! Mahlzeit! Grüß Gott! Herzlich willkommen (in ...)!
Przedstawianie siebie i innych	Guten Tag, darf ich mich vorstellen? Mein Name ist ... Hallo, ich heiße ... Das ist Herr / Frau ...
Reakcja na przedstawienie (kogoś)	Sehr angenehm, ich heiße ... Freut mich, ich habe viel von dir gehört. Es ist nett, Sie kennen zu lernen.
Pytanie o samopoczucie	Wie geht es dir / Ihnen? Wie geht's? Geht es dir gut? Wie sieht's aus? Wie steht's?
Reakcja na pytanie o samopoczucie	Danke, sehr gut / prima / ausgezeichnet. Und dir? Es geht, danke. Soweit ganz gut. Ich kann nicht klagen, danke. Leider schlecht / nicht gut. Danke, aber es geht mir nicht besonders gut.

	Gut wäre übertrieben. Wie soll's denn gehen?
Przepraszanie, usprawiedliwianie się, wyrażanie żalu	Entschuldigung! Es tut mir (sehr / furchtbar / schrecklich) leid. Es ist mir so peinlich. Verzeihen Sie bitte! Verzeihung! Das habe ich nicht gewollt. Das war doch keine Absicht. Das war nicht mit Absicht. Das war doch nicht absichtlich. Entschuldigung!
Reakcja na przeprosiny	Bitte, bitte! Keine Ursache. Macht nichts. Ach, lassen Sie doch! Das tut / macht / schadet doch nichts. Es war nicht so schlimm / wichtig. Das hat mir doch nichts ausgemacht. Sie brauchen sich nicht zu entschuldigen. Machen Sie sich deshalb keine Gedanken / Sorgen. Ist schon gut.
Podziękowanie	Danke! Vielen / Besten Dank! Tausend Dank! Herzlichen Dank! Ich bin dir / Ihnen sehr dankbar. Vielen Dank für Ihre Auskunft! Vielen Dank für Ihre Aufmerksamkeit!
Reakcja na podziękowanie	Bitte, bitte! Keine Ursache! Nichts zu danken. Gern geschehen. Ich habe zu danken. Das hat mir doch nichts ausgemacht. Das habe ich doch gerne (für Sie) getan.
Wyrażanie prośby	Darf / Dürfte ich ...? Kann / Könnte ich ...? Hast du vielleicht ... für mich? Gib / Geben Sie mir bitte ...! Bitte, eine Fahrkarte ... Können Sie mir bitte ...? Ich möchte / hätte gern ... Entschuldigen Sie bitte, gibt es hier ...? Würden / Könnten Sie (mir) bitte ...? Hätten Sie ... für mich? Wäre es möglich, dass ...?
Uzyskiwanie informacji (formułowanie pytań)	Entschuldigen Sie, darf ich Sie etwas fragen? Entschuldigen Sie bitte, können Sie ...? Wissen Sie etwas über ...?

	<p>Können Sie mir etwas von ... erzählen? Mich würde interessieren, ob ... Wissen Sie zufällig, was / wo ...? Könnte ich (mit) Herrn / Frau ... sprechen? Gestatten Sie, dass ich ...? Haben Sie gehört, dass ...? Wie finden Sie ...? Wie gefällt es Ihnen? Ich möchte gern wissen, ... Kennen Sie ...?</p>
Wyrażanie opinii, udzielanie informacji	<p>Ich glaube / finde / meine / denke ... Ich bin der Meinung / Ansicht, (dass) ... Meiner Meinung nach ... Ich stehe auf dem Standpunkt, dass ... Ich halte das für ... Ich würde sagen, dass ... Ich informiere dich, dass ... Ich sage dir, dass ... Ich möchte Ihnen mitteilen, dass ... Das scheint mir ... Seltsam / ... finde ich, dass ... Ich habe das Gefühl, dass ...</p>
Wyrażanie przypuszczeń	<p>Ich glaube, ... Wahrscheinlich ... Es ist möglich, dass ... Mir scheint, dass ... Ich schätze, dass ...</p>
Formułowanie planów i zamierzeń	<p>Ich möchte ... Ich werde ... Ich habe vor / plane / beabsichtige ... Ich könnte mir vorstellen, ... Ich habe die Absicht ...</p>
Wyrażanie zainteresowania	<p>Aha, sehr interessant! Ach so! So? Na, so was! Wie bitte? Na, und? Und dann? Das ist aber interessant / spannend! Was ist denn los? Das finde ich interessant! Ach, wie interessant! Ich habe gar nicht gewusst, wie spannend ... ist.</p>
Wyrażanie niezrozumienia, prośba o powtórzenie	<p>Wie bitte? Wie bitte? Ich habe Sie nicht verstanden. Können Sie bitte wiederholen? Könnten Sie bitte noch einmal ...? Noch einmal, bitte langsam. Da verstehe ich ja nichts! Das ist mir nicht klar. Können Sie mir das noch einmal erklären?</p>

	<p>Das habe ich nicht verstanden, könnten / würden Sie mir das genauer erklären? Wenn ich dich richtig verstehe, würdest du ...</p>
(Nie)wrażanie zgody	<p>Ja, klar. Okay! / In Ordnung! Ja, gut! / Ja, das geht. Okay, das machen wir! Nein, danke! / Nein, tut mir leid. Genau! Natürlich! Einverstanden! / Sicherlich! Na klar, ich komme. Nein, überhaupt nicht! Ich bin dafür / dagegen. Ich bin völlig anderer Meinung. Das sehe ich auch so. Damit will ich nicht zu tun haben. Na gut! Wenn Sie meinen ... Das würde ich bezweifeln. Da kann ich dir (nicht) zustimmen. Das ist völlig ausgeschlossen. Es kommt drauf an.</p>
Składanie propozycji, oferowanie	<p>Mein Angebot / Vorschlag: ... Ich schlage vor, ... Ich möchte einen Vorschlag machen, dass ... Was sagst du zu ...? Könnten wir vielleicht ...? Wie wäre es mit ... Wollen wir (nicht) ...? Wenn du nichts dagegen hast, ... Nehmen Sie einfach ...! Probieren Sie mal ...! Greifen Sie nur zu!</p>
Przyjęcie propozycji	<p>Ja, bitte! Ich habe nichts dagegen. Aber gerne. Mit Vergnügen. Einverstanden! Abgemacht! Das ist eine gute Idee.</p>
Formułowanie poleceń	<p>Ich bitte dich, ... Würdest du mal ...? Könntest du vielleicht ...? Du solltest ... Lass das Reden! Hör auf zu rauchen! Aufgepasst!</p>
Udzielanie rad	<p>Ich rate dir, ... Versuch mal ... Wenn ich du wäre, ... An deiner Stelle würde ich ...</p>

	<p>Du könntest vielleicht ... Du darfst auf keinen Fall ... Es wäre besser, wenn ... Am besten, du ...</p>
Składanie obietnic	<p>Das verspreche ich dir. Das kannst du mir glauben. Das tue ich bestimmt, da kannst du sicher sein. Du kannst dich darauf verlassen, dass wird morgen gemacht. Versprochen! Abgemacht!</p>
Wyrażanie preferencji	<p>Ich möchte lieber ... Am liebsten würde ich ... Ich bevorzuge ... Ehrlich gesagt, ...</p>
Określanie priorytetów	<p>Mir ist ... am wichtigsten / bedeutendsten. ... ist die Hauptsache.</p>
Wyrażanie upodobania	<p>Ich mag ... Mir gefällt es, wenn gefällt / gefallen mir sehr gut. Ich finde ... gut. ... macht mir Spaß. ... ist toll / prima / super.</p>
Wyrażanie zadowolenia	<p>Es ist gut, dass ... Ich freue mich, dass ... Ich bin froh / zufrieden / glücklich, dass ... Das freut mich sehr.</p>
Wyrażanie rozczarowania, oburzenia	<p>Ich bin enttäuscht. Das ist empörend / furchtbar! Wie konnte man ...? Da kann man wütend werden!</p>
Wyrażanie przyzwolenia	<p>... ist hier erlaubt / gestattet. Man erlaubt hier ... Hier darf man ... Du kannst / darfst hier ruhig ...</p>
Formułowanie zakazów	<p>... ist hier nicht erlaubt / gestattet. ... ist hier verboten. Hier darf man nicht ... Das verbiete ich dir.</p>
Gratulowanie	<p>Ich gratuliere dir herzlich zu ... Ich wünsche dir viel Glück / alles Gute / ... zu ... Meine besten Glückwünsche zu ... Herzlichen Glückwunsch zu ... Alles Gute!</p>
Składanie kondolencji	<p>Mein Beileid! Mein herzliches Beileid!</p>

	<p>Es tut mir ja so leid. Ich kann es selbst nicht fassen. Das hat mich tief erschüttert.</p>
Formulowanie zarzutów	<p>Ich muss dir vorwerfen, dass ... Warum musstest du gerade ...? Das gefällt mir nicht. Das geht nicht so. So ein Unsinn! Du hast das getan. Du bist schuld.</p>
Wyrażanie ostrzeżenia	<p>Ich warne dich, ... Du bist gewarnt. Das ist eine ernst gemeinte Warnung. Sei vorsichtig! Pass auf ... auf! Du darfst auf keinen Fall ...</p>
Wyrażanie życzeń	<p>Ich möchte / will ... haben. Ich möchte lieber ... Ich hätte gern ... Ich wünsche mir ... Ich habe einen Wunsch, und zwar ... Ich bräuchte ... Ich würde gern ... Wäre es möglich, dass ...? Hätten Sie ...? Über ... würde ich mich freuen. Wäre ich schon da!</p>

Formulowanie życzeń dla innych	<p><i>Przed posiłkiem:</i> Mahlzeit! Guten Appetit! Lassen Sie es sich gut schmecken!</p> <p><i>W chorobie:</i> Gute Besserung! Bleib gesund! Werden Sie bald gesund!</p> <p><i>Z okazji świąt:</i> Frohes Fest! Schöne Feiertage! Ein gutes neues Jahr! Guten Rutsch ins neue Jahr! Frohe Weihnachten / Ostern!</p> <p><i>Przed podróżą:</i> Gute Reise / Fahrt! Guten Flug!</p> <p><i>Przed wyjściem:</i> Viel Vergnügen! Viel Spaß!</p> <p><i>Przy pożegnaniu:</i> Einen schönen Tag noch! Ein schönes Wochenende!</p>
Przekazywanie pozdrowień	<p>Viele Grüße an ... Einen schönen Gruß an ... Grüß ... von mir! Grüßen Sie zu Hause! Sag ..., ich lass sie / ihn grüßen. Bestellen Sie ... einen schönen Gruß (von mir)!</p>
Wyrażanie niezadowolenia	<p>Wahnsinn! Mist! Was für eine Idiotie! Da haben wir eine Bescherung! Das ist ja eine Sauerei! Das ist gemein / frech / ...</p>
Wyrażanie zdziwienia, zaskoczenia	<p>Na, so was! Wirklich? Tatsächlich? Unmöglich! Nicht zu glauben! Das wundert mich. Das gibt es doch nicht! Das darf doch nicht wahr sein! Das ist doch nicht möglich! Was für eine Überraschung! Das hat mich völlig überrascht! Das darf doch nicht wahr sein. Ist das wirklich wahr? Ach du meine Güte! Was du nicht sagst.</p>

Wyrażanie rezygnacji (obojętności)	Da kann man nichts machen. Das hat keinen Zweck / Sinn. Das ist mir egal / gleich. Das geht mich nichts an. Meinetwegen. Von mir aus.
Pożegnanie	Tschüs! Gute Nacht! Auf Wiedersehen! Auf Wiederhören! Bis bald / dann / später / nachher! Mach's gut! Es war nett, Sie kennen zu lernen. Besuchen Sie uns doch mal. Komm einmal vorbei! <i>W liście:</i> Mit besten Grüßen! Ich muss jetzt leider Schluss machen. Über Ihre Antwort würde ich mich freuen.

3.4. Treści interkulturowe

Język obcy jest nieodłącznym elementem kultury danego narodu. Dlatego rozwijaniu kompetencji komunikacyjnej powinno towarzyszyć rozwijanie świadomości, a co za tym idzie – kompetencji kulturowej. Uczeń powinien umieć obiektywnie postrzegać rzeczywistość, widzieć różnice między kulturą własną i obcą, być wrażliwy i tolerancyjny.

W procesie nauczania języka niemieckiego nauczyciel powinien stosownie do poziomu klasy i liczby godzin promować kulturę krajów niemieckojęzycznych poprzez organizowanie projektów promujących np. zwyczaje kulinarne, sposób spędzania wolnego czasu, stosować gry i symulacje językowe uświadamiające różnice kulturowe, inicjować wymianę szkolną, projekty e-twinningowe lub multimedialne ze szkołami partnerskimi, organizować dni kultury krajów niemieckojęzycznych, konkursy wiedzy o krajach niemieckojęzycznych i utrzymywać kontakty z instytucjami promującymi kulturę krajów niemieckojęzycznych: Instytutem Goethego, Instytutem Austriackim i in.

3.5. Przykładowa realizacja treści nauczania

Przykładowa realizacja zakresów tematycznych, zagadnień gramatycznych i funkcji komunikacyjnych w tomie *Exakt für dich. Starter*.

Rozdział	Zakresy tematyczne	Funkcje komunikacyjne	Zagadnienia gramatyczne
1. Erste Kontakte	Człowiek: dane personalne, zainteresowania; Życie rodzinne i towarzyskie: czynności życia codziennego Praca: nazwy wybranych zawodów	<ul style="list-style-type: none"> • Powitania i pożegnania • Przedstawianie siebie i innych • Pytanie o samopoczucie i informowanie innych o samopoczuciu • Literowanie • Liczby 1–100 • Podawanie najważniejszych danych osobowych i pytanie o nie 	I. Odmiana czasowników regularnych II. Odmiana czasownika <i>sein</i> i <i>heißen</i> III. Szyk wyrazów w zdaniu oznajmującym i pytającym
2. Schule	Szkoła: przedmioty nauczania, życie szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie przedmiotów nauczania, przyborów szkolnych, pomieszczeń w szkole i aktywności na lekcji • Określanie czasu • Nazywanie dni tygodnia • Rozmawianie o ulubionych przedmiotach • Określanie położenia pomieszczeń w budynku szkolnym 	I. Rodzajnik określony i nieokreślony II. Przeczenia <i>nicht</i> i <i>kein</i> III. Odmiana czasowników <i>lesen</i> i <i>haben</i> IV. Biernik V. Spójniki <i>und</i> i <i>aber</i>
3. Essen	Żywnienie: artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne; Zakupy i usługi: rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie produktów spożywczych, potraw, sklepów, posiłków i lokali • Opisywanie nawyków żywieniowych • Nazywanie smaków • Prowadzenie rozmowy ze sprzedawcą • Określanie ilości produktów spożywczych 	I. Czasownik <i>mögen</i> II. Forma <i>möchte...</i> III. Odmiana czasownika <i>essen</i> IV. Zaimek <i>man</i>
4. Meine Welt	Życie rodzinne i towarzyskie: członkowie rodziny, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego; Świat przyrody: świat roślin i zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie i opisywanie członków rodziny i zwierząt domowych • Rozmawianie o przebiegu dnia i zajęciach w czasie wolnym • Składanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji 	I. Zaimki dzierżawcze II. Odmiana czasownika <i>fahren</i> i <i>sehen</i> III. Czasowniki rozdzielnie złożone IV. Celownik V. Czasownik modalny <i>können</i>

5. Mein Zuhause	<p>Dom: miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia; Technika: obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie typów mieszkań, pomieszczeń w domu, mebli i sprzętów domowych • Opisywanie miejsca zamieszkania i pokoju • Opisywanie położenia przedmiotów • Opisywanie obsługi sprzętów domowych • Wyrażanie konieczności i chęci 	<p>I. Czasowniki zwrotne II. Zaimek osobowy w celowniku i bierniku III. Przyimki z celownikiem i biernikiem IV. Czasowniki modalne: <i>wollen</i> i <i>müssen</i></p>
6. Auf Reisen	<p>Podróżowanie i turystyka: środki transportu, informacja turystyczna, zwiedzanie; Świat przyrody: klimat; Życie rodzinne i towarzyskie: koledzy, formy spędzania czasu wolnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie budynków i miejsc w mieście oraz środków lokomocji • Pytanie o drogę i opisywanie drogi • Opisywanie pogody • Nazywanie pór roku i miesięcy • Rozmawianie o planach wakacyjnych 	<p>I. Tryb rozkazujący II. Spójnik <i>denn</i> III. Zaimek <i>es</i> IV. Liczebniki porządkowe</p>
Exakt Plus	Elementy wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego	<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskiwanie i udzielanie podstawowych informacji o krajach niemieckiego obszaru językowego 	

Przykładowa realizacja zakresów tematycznych, zagadnień gramatycznych i funkcji komunikacyjnych w tomie *Exakt für Dich 1*.

Rozdział	Zakresy tematyczne	Funkcje komunikacyjne	Zagadnienia gramatyczne
1. In der Familie	<p>Życie rodzinne i towarzyskie: okresy życia, członkowie rodziny, czynności życia codziennego; Człowiek: zainteresowania; Świat przyrody: świat roślin i zwierząt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie członków rodziny • Opowiadanie o swojej rodzinie • Przedstawianie innych osób i ich rodzin • Informowanie o danych personalnych • Informowanie o zwierzętach • Podawanie przyczyny • Wyrażanie przypuszczeń 	<p>I. Czasowniki regularne II. Czasowniki <i>haben</i> i <i>sein</i> III. Pytania ogólne i szczegółowe</p>

2. Bei uns zu Hause

Dom: miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie, kupno i sprzedaż domu;
Życie rodzinne i towarzyskie: czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego

- Nazywanie typów mieszkań, domów i pomieszczeń
- Nazywanie mebli i wyposażenia mieszkania
- Opisywanie miejsca zamieszkania
- Opisywanie mieszkania i swojego pokoju
- Określanie położenia mebli i sprzętów
- Wyrażanie upodobania
- Uzasadnianie wyboru mieszkania
- Pytanie o opinię i wyrażanie jej

I. Rzeczowniki
 II. Przyimki

3. Schulalltag

Szkoła: przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, system oświaty;
Człowiek: wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, zainteresowania

- Nazywanie przedmiotów, zajęć dodatkowych i przyborów szkolnych
- Opowiadanie o swojej szkole, planie lekcji i zajęciach
- Podawanie argumentów za mundurkami i przeciw nim
- Określanie czasu, liczby i ilości
- Wyrażanie zgody i sprzeciwu
- Informowanie o przyzwoleniu i o zakazie
- Określanie priorytetów

I. Czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone
 II. Przeczenie *kein*
 III. Szyk wyrazów wzdaniu oznajmującym

4. Guten Appetit!

Żywnienie: artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne, diety;
Zakupy i usługi: towary;
Zdrowie: higieniczny tryb życia, ochrona zdrowia;

- Nazywanie produktów spożywczych, potraw, posiłków i lokali gastronomicznych
- Opowiadanie o nawykach żywieniowych
- Określanie zdrowych i niezdrowych nawyków żywieniowych
- Składanie zamówienia w restauracji
- Podawanie przepisu na danie
- Określanie ilości produktów i potraw
- Określanie umiejętności;
- Reagowanie na opinię

I. Rzeczowniki złożone
 II. Czasowniki z wymianą samogłoski tematycznej
 III. Czasownik modalny *können*

5. Touristen unterwegs	<p>Podróżowanie i turystyka: środki transportu, informacja turystyczna, zwiedzanie;</p> <p>Zakupy i usługi: rodzaje sklepów;</p> <p>Elementy wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie miejsc i instytucji w mieście • Pytanie o lokalizację i określanie jej • Pytanie o drogę i opisywanie jej • Rozpoczynanie rozmowy • Wyrażanie podziękowania • Reagowanie na podziękowanie • Pytanie o znajomość (np. miejsca) • Wyrażanie pewności 	<p>I. Wyrażenie <i>es gibt</i></p> <p>II. Wyrażanie przynależności</p> <p>III. Zaimek nieokreślony <i>man</i></p> <p>IV. Czasownik <i>wissen</i></p>
6. Shoppen	<p>Zakupy i usługi: rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie;</p> <p>Życie rodzinne i towarzyskie: koledzy, formy spędzania czasu wolnego;</p> <p>Kultura: uczestnictwo w kulturze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywanie artykułów, działów w supermarkecie, sklepów • Nazywanie miejsc spędzania czasu wolnego • Opowiadanie o zakupach • Określanie miejsca i czasu • Łączenie informacji • Udzielanie rad • Składanie propozycji • Przyjmowanie i odrzucanie propozycji 	<p>I. Czasowniki zwrotne</p> <p>II. Przyimki</p> <p>III. Konstrukcja <i>zu</i> + bezokolicznik</p>
Exakt Plus	<p>Elementy wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskiwanie i udzielanie podstawowych informacji o krajach niemieckiego obszaru językowego, opisywanie wydarzeń życia codziennego, relacjonowanie wydarzeń z przeszłości 	

Przykładowa realizacja zakresów tematycznych, zagadnień gramatycznych i funkcji komunikacyjnych w tomie *Exakt für Dich 2*.

Rozdział	Zakresy tematyczne	Funkcje komunikacyjne	Zagadnienia gramatyczne
Guter Start	<p>Wybrane aspekty tematów realizowanych w tomie <i>Exakt für Dich 1</i>:</p> <p>życie rodzinne i towarzyskie, dom, szkoła, żywienie, podróżowanie i turystyka, zakupy i usługi.</p>	<p>Wybrane funkcje komunikacyjne wprowadzone w tomie <i>Exakt für Dich 1</i>, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • argumentowanie • wyrażanie przypuszczenia, upodobania, zgody i sprzeciwu, przyzwolenia i zakazu, pewności • pytanie o opinię i jej wyrażanie • określanie czasu, ilości • reagowanie na podziękowanie, opinię ... 	<p>Wybrane struktury gramatyczne wprowadzone w tomie <i>Exakt für Dich 1</i>, np.:</p> <p>odmiana czasownika, odmiana rzeczownika, zdania pytające, przyimki, wyrażenie <i>es gibt</i> ...</p>

7. Alltagstrott

Życie rodzinne i towarzyskie: okresy życia, czynności życia codziennego, koledzy, przyjaciele, formy spędzania czasu wolnego, styl życia;
Człowiek: zainteresowania;
Praca: zawody i związane z nimi czynności;
Szkoła: życie szkoły, kształcenie pozaszkolne.

- Nazywanie czynności związanych z życiem codziennym
- Opisywanie czynności życia codziennego
- Opowiadanie o przebiegu dnia
- Relacjonowanie przebiegu dnia innych osób
- Łączenie informacji
- Pytanie o czas i określanie czasu
- Wyrażanie życzeń

I Czasownik modalny *müssen*
 II Czasownik *mögen* i forma *möchte*-
 III Czasowniki rozdzielnie złożone

8. Freundschaft

Życie rodzinne i towarzyskie: koledzy, przyjaciele, formy spędzania czasu wolnego, konflikty i problemy, styl życia;
Człowiek: wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, zainteresowania.

- Opowiadanie o zainteresowaniach swoich i innych osób
- Nazywanie cech charakteru
- Opisywanie innych osób
- Opowiadanie o planach na przyszłość swoich i innych osób
- Pytanie o opinię i jej wyrażanie
- Prośba o wyjaśnienie i formułowanie wyjaśnień
- Pytanie o przynależność i jej wyrażanie
- Wyrażanie emocji

I Zaimki osobowe
 II Przymiotnik poboczne
 III Zdanie IV Odmiana zaimka *wer?*

9. Das kann passieren

Życie rodzinne i towarzyskie: członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, formy spędzania czasu wolnego, konflikty i problemy, czynności życia codziennego, styl życia;
Sport: dyscypliny sportu, miejsca uprawiania sportu, imprezy sportowe, sport wyczynowy;
Zdrowie: niepełnosprawni.

- Informowanie o problemach
- Prośba o pomoc
- Reakcja na prośbę i odmowę
- Pytanie o pozwolenie
- Informowanie o zakazach
- Pytanie o przyczynę i jej wyrażanie
- Nazywanie popularnych dyscyplin sportowych i miejsc uprawiania sportu
- Uzasadnianie wyboru
- Informowanie o konieczności

I Czasowniki modalne *dürfen* i *wollen*
 II Zdania z *aber*, *oder*, *und*, *denn*, *sondern*
 III Zdania ze spójnikiem *deshalb*
 IV Zdania poboczne z *weil*

10. Erlebnisse

Życie rodzinne i towarzyskie: okresy życia, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy;
Podróżowanie i turystyka: wycieczki, zwiedzanie, wypadki;
Elementy wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego.

- Przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości
- Relacjonowanie wydarzeń z przeszłości
- Opisywanie doświadczeń swoich i innych osób
- Określanie czasu
- Wyrażanie zdenerwowania/irytacji
- Wyrażanie wątpliwości/niedowierzania

I Czas przeszły Perfekt
 II Tworzenie imiesłowu biernego
 III Czasownik posiłkowy *sein* lub *haben*
 IV Czas Präteritum czasowników *sein* i *haben*

11. Krank oder gesund?

Zdrowie: samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia, uzależnienia, ochrona zdrowia;
Żywnienie: artykuły spożywcze, diety;
Sport: dyscypliny sportu;
Człowiek: styl życia.

- Nazywanie części ciała
- Pytanie o samopoczucie i informowanie o stanie zdrowia
- Nazywanie dolegliwości i chorób
- Nazywanie środków farmaceutycznych
- Wyrażanie zaskoczenia
- Prośba o radę
- Informowanie o skutkach
- Udzielanie rad
- Przedstawianie opinii innych osób
- Określanie częstotliwości

I Tryb rozkazujący
 II Czasownik modalny *sollen*
 III Czasownik *lassen*

12. Urlaubsspaß

Podróżowanie i turystyka: środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie;
Świat przyrody: klimat, krajobraz.

- Określanie preferencji dotyczących wakacji
- Wyrażanie opinii na temat różnych form spędzania wakacji
- Przedstawianie opinii innych osób
- Określanie miejsca
- Opisywanie miejsc spędzania urlopu
- Opisywanie pogody
- Formułowanie pytań dotyczących podróżowania
- Łączenie informacji

I Rekcja czasownika
 II Zdanie poboczne z *dass*
 III Zaimek nieosobowy *es*

Exakt Plus

Elementy wiedzy o krajach niemieckiego obszaru językowego;
Kultura: twórcy i ich dzieła;
Podróżowanie i turystyka: środki transportu, zwiedzanie;
Człowiek: cechy charakteru, zainteresowania, uczucia i emocje, problemy etyczne;
Życie rodzinne i towarzyskie: styl życia.

- Uzyskiwanie i udzielanie podstawowych informacji o krajach niemieckiego obszaru językowego,
- Opisywanie wydarzeń życia codziennego
- Relacjonowanie wydarzeń z przeszłości
- Wyrażanie opinii
- Wyrażanie emocji

4. Sposoby realizacji celów kształcenia

Wybrane techniki pracy nad elementami języka – wymową i intonacją, pisownią, słownictwem i gramatyką oraz poszczególnymi sprawnościami językowymi prowadzą do realizacji celów kształcenia. Mogą one być stosowane także do kontroli i testowania osiągnięć ucznia w obrębie rozwijanych umiejętności.

Uczniowie rozpoczynający naukę – poziom IV.0 – będą musieli opanować podstawowe słownictwo i tematykę, aby potrafili zrozumieć wypowiedź w zakresie tematów z życia codziennego, a następnie porozumieć się w prostych sytuacjach komunikacyjnych. Uczniowie kontynuujący naukę języka – poziom IV.I.P – będą rozwijać opanowane wcześniej sprawności zmierzając do osiągnięcia poziomu niezależności.

W celu doskonalenia poszczególnych umiejętności warto korzystać podczas lekcji z różnych technik i stosować je naprzemiennie.

Każde zestawienie kończą przykłady ćwiczeń pochodzące z podręcznika i książki ćwiczeń *Exakt für Dich. Starter i Exakt für Dich 1*.

4.1. Techniki pracy nad elementami języka

Wymowa i intonacja:

- dopasowanie usłyszanego wyrazu/zdania do jego graficznej formy,
- głośne czytanie,
- odtwarzanie rytmu i melodii zdania,
- powtarzanie łamańców językowych,
- rozpoznawanie i imitowanie dźwięków,
- słuchanie wyrazów pogrupowanych według określonego kryterium fonetycznego i powtarzanie ich,
- słuchanie i powtarzanie dłuższych fraz i całych zdań,
- śpiewanie piosenek,
- wyrażanie różnych intencji (np. prośby, rozkazu itp.) przy użyciu tych samych środków leksykalnych,
- wystukiwanie akcentu zdaniowego/wyrazowego,
- zaznaczanie akcentu zdaniowego/wyrazowego,
- zaznaczanie odpowiednich głosek,
- zaznaczanie w tekście usłyszanego słowa.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

[fo'ne:tlk]

 ¹¹ • HÖREN • SPRECHEN

Hör zu und sprich nach. Stuhaj i powtarzaj.

Aussprache

o wohnen, wo, Thomas

ei zwei, drei

ie wie, sie

ü Schüler, Tschüss

e wer, leben

Intonation

Wie heißt du?

Ich heiÙe Peter Müller.

Wo wohnst du?

Ich wohne in Berlin.

Was ist sie von Beruf?

Sie ist Lehrerin.

Pisownia:

- dyktando,
- odwzorowywanie,
- podpisywanie obrazków, diagramów, schematów,
- rozwiązywanie krzyżówek,
- tworzenie wyrazów z rozsypanki literowej,
- uzupełnianie luk w wyrazach,
- wąż literowy.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

21 Lies die Anzeige und ergänze im Heft die Lücken in der Einkaufsliste.
Przeczytaj ulotkę i uzupełnij w zeszytce listę zakupów.

Produkt	Quantität	Preis
MILCHSCHOKOLADE	Tafel 100g	1,20 €
JOGHURT	Becher 150g	0,35 €
APFELSAFT	Flasche 1,5 l	1,29 €
ORANGEN	Netz 1kg	1,99 €
THUNFISCH	Dose	2,39 €
SPINAT	Beutel	2,17 €
MILCH 1,5% FETT	Packung 1 l	0,79 €
HONIG	Glas 350 g	3,40 €

eine **1** Apfelsaft
 vier **2** Joghurt
 ein **3** Honig
 eine **4** Thunfisch
 ein **5** Orangen
 eine **6** Schokolade
 eine **7** Milch
 ein **8** Spinat

Słownictwo:

Efektywne posługiwanie się językiem obcym zależy w dużej mierze od znajomości słownictwa. Aby zoptymalizować zapamiętywanie i poprawne stosowanie nowych wyrazów, nauczyciel korzysta z rozmaitych technik wprowadzania, ćwiczenia i utrwalania słownictwa:

- definiowanie,
- domyślanie się znaczenia słowa z kontekstu,
- graficzne przedstawianie znaczenia wyrazów,
- grupowanie wyrazów według określonych kryteriów, np. rodzaju gramatycznego, znaczenia, itp.,
- objaśnianie,
- odgadywanie znaczenia słów przedstawionych pantomimicznie,
- podawanie synonimów,
- podawanie antonimów,
- przyporządkowanie słów przedmiotom, ilustracjom, gestowi, mimice itp.,
- przyporządkowanie polskich znaczeń słowom niemieckim,
- przyporządkowanie opisu/definicji znaczeniu słowa,
- rozwiązywanie krzyżówek i rebusów,
- skojarzenia tematyczne (sporządzanie asocjogramów, map umysłu),
- sporządzanie kart do nauki słówek (tworzenie tzw. kartoteki),
- sporządzanie tematycznych słowniczków obrazkowych,
- szukanie rymów i skojarzeń dźwiękowych,
- układanie zdań i wypowiedzi z użyciem nowych słów,
- wskazywanie wyrazu, który nie pasuje do pozostałych,
- wypisywanie/zbieranie słownictwa związanego z ilustracją, sytuacją, nagraniem itd.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

1 **Wie heißt das auf Deutsch? Notiere im Heft die Namen der Lebensmittel. Hör dann zu und kontrolliere deine Lösung.**
 Jak to się nazywa po niemiecku? Zapisz w zeszytcie nazwy produktów. Następnie posłuchaj nagrania i sprawdź, czy twoje rozwiązania są poprawne.

Rozwiązanie tego zadania ułatwi ci znajomość innych języków obcych. Które z tych nazw brzmią podobnie w językach, które znasz?

A 	B 	C 	D 	E
F 	G 	H 	I 	J
K 	L 	M 	N 	

1. der Saft	5. das Gemüse	9. das Fleisch	13. der Apfel
2. die Wurst	6. das Brötchen	10. die Milch	14. die Butter
3. der Tee	7. das Obst	11. der Kaffee	
4. das Brot	8. der Käse	12. das Ei	

Gramatyka:

Nauczanie gramatyki nie powinno odbywać się w oderwaniu od głównego celu uczenia się języka obcego – komunikacji. Nauczyciel wskazuje uczniom praktyczne zastosowanie danej struktury, np. w celu wyrażenia prośby czy opisu ilustracji.

Wprowadzanie nowego zagadnienia gramatycznego odbywa się etapami. Po prezentacji i ćwiczeniu nowego materiału uczniowie wykonują zadania wymagające zastosowania poznanych zagadnień w praktyce. Nauczyciel, po rozpoznaniu możliwości uczniów, decyduje, czy skorzystać z dedukcyjnej (nauczyciel podaje regułę), czy indukcyjnej (uczniowie sami dochodzą do reguły) metody prezentowania nowych problemów gramatycznych:

- budowanie zdań z podanych wyrazów (rozsypanka),
- dopasowanie do siebie fragmentów zdań,
- dopasowanie do siebie struktur czy form gramatycznych,
- dopisywanie zakończenia zdań,
- powtarzanie struktur gramatycznych z zastosowaniem innych środków leksykalnych,
- przekształcanie zdań,
- szukanie w tekście określonych form gramatycznych,
- testy wielokrotnego wyboru:
 - wybór prawidłowego wariantu odpowiedzi,
 - wybór uzupełnienia zdania,
 - wybór dokończenia zdania,
- uzupełnianie treści reguł gramatycznych,
- uzupełnianie tabel,
- uzupełnianie zdań, części wyrazów,
- uzupełnianie zdań wyrazami w odpowiedniej formie gramatycznej.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

I. CZASOWNIK *mögen*

Czasownik *mögen* to **czasownik modalny**.
Czasownik ten odmienia się inaczej niż czasowniki regularne.

1. Przeczytaj zdania i uzupełnij w zeszytach tabelę odmiany czasownika *mögen*.

- Monika mag Süßigkeiten.
- Wir mögen Deutsch.
- Ich mag Fremdsprachen.

mögen	
ich ?	wir ?
du magst	ihr mögt
er, sie, es ?	sie, Sie mögen

III. CZASOWNIK *essen*

Czasownik *essen* to **czasownik nieregularny**.

5. W zeszytach uzupełnij regułę na podstawie tabeli.

essen	
ich esse	wir essen
du isst	ihr esst
er, sie, es isst	sie, Sie essen
W ? i ? osobie liczby ? zmienia się samogłoska w temacie czasowników nieregularnych. W przypadku czasownika <i>essen</i> samogłoska <i>e</i> zmienia się na ?.	

4.2. Techniki nauczania sprawności receptywnych

Receptywnymi sprawnościami językowymi umożliwiającymi odbiór komunikatów w języku niemieckim są słuchanie i czytanie ze zrozumieniem. Słuchając lub czytając ze zrozumieniem skupiamy się na uchwyceniu ogólnego sensu wypowiedzi (rozumienie globalne) lub wyodrębnieniu szczegółowych informacji (rozumienie szczegółowe) albo pobieżnie zapoznajemy się z tekstem i wyszukujemy istotne informacje (rozumienie selektywne).

Sluchanie ze zrozumieniem:

Techniki poprzedzające sluchanie:

- formułowanie hipotez dotyczących tekstu na podstawie ilustracji, dźwięków, tytułu, słów-kluczy itp.,
- rozmowa na temat związany z tekstem (np. nawiązanie do doświadczeń uczniów),
- wyrażanie skojarzeń z tematem (zapis ich np. w formie asocjogramu),
- wprowadzenie nowego materiału językowego występującego w tekście.

Techniki towarzyszące sluchaniu:

- rozumienie globalne
- identyfikowanie sytuacji, miejsca, osób itp.,
- łączenie sluchania z czytaniem tekstu pisanego lub oglądaniem obrazka,
- układanie historyjki obrazkowej.
- rozumienie szczegółowe
- korygowanie kolejności zdarzeń,
- odpowiedzi na szczegółowe pytania (w języku ojczystym lub obcym),
- robienie notatek,
- sluchanie opisu i przedstawianie jego treści w formie pantomimy,
- testy wielokrotnego wyboru:
 - wybór odpowiedzi na zadane pytanie,
 - wybór uzupełnienia usłyszanego zdania,
 - wybór zdania zgodnego z usłyszana informacją,
- ustalanie prawidłowej kolejności zdarzeń,
- uzupełnianie luk w tekście,
- wybór prawdziwej informacji (tak/nie, prawda/fałsz),
- wykonywanie czynności (np. rysowanie, poruszanie się) zgodnie z poleceniem,
- wypełnianie tabel.

Techniki następujące po sluchaniu:

- formułowanie możliwego dokończenia usłyszanego tekstu,
- odgrywanie ról (przyjęcie ról bohaterów sluchanego tekstu),
- opis sytuacji,
- streszczanie i opowiadanie usłyszanego tekstu,
- udzielanie odpowiedzi na pytania,
- wyrażenie własnej opinii na temat tekstu (w formie pisemnej lub ustnej).

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

1

Hör die Dialoge und sag, zu welchem Foto sie passen. Wysłuchaj rozmów i powiedz, do którego zdjęcia pasują.

Czytanie ze zrozumieniem

Rodzaje tekstów, dzięki którym można rozwijać techniki czytania ze zrozumieniem, to teksty informacyjne, publicystyczne i literackie takie jak: notatki prasowe, artykuły prasowe, ogłoszenia drobne, prospekty, instrukcje, prognozy, listy prywatne, dane statystyczne, teksty narracyjne³, hasła encyklopedyczne, reklamy, komentarze, wiersze, poczta elektroniczna, horoskopy.

Techniki poprzedzające czytanie:

- formułowanie hipotez dotyczących tekstu na podstawie ilustracji, tytułu, słów-kluczy itp.,
- rozmowa na temat związany z tekstem (np. nawiązanie do doświadczeń uczniów),
- wyrażanie skojarzeń z tematem (zapis ich w formie asocjogramu),
- wprowadzenie nowego materiału językowego występującego w tekście.

Techniki stosowane w trakcie czytania:

- rozumienie globalne
 - dopasowanie tytułu do tekstu, tekstu do obrazka,
 - nadawanie własnego tytułu,
 - układanie fragmentów tekstu w całość,
 - zaznaczanie słów-kluczy.
- rozumienie szczegółowe
 - nadawanie tytułu fragmentom tekstu,
 - robienie notatek np. w formie mapy umysłu,
 - testy wielokrotnego wyboru:
 - wybór odpowiedzi na zadane pytanie,
 - wybór uzupełnienia zdania,
 - wybór zdania zgodnego z przeczytanym tekstem,
 - wyszukiwanie określonych informacji:
 - podkreślanie w tekście,
 - zapisywanie w tabeli,
 - ustalanie prawidłowej kolejności zdarzeń,
 - korygowanie kolejności zdarzeń,
 - wybór prawdziwej informacji (tak/nie, prawda/fałsz).

Techniki stosowane po czytaniu:

³ nie dotyczy poziomu IV.0

- dopisanie dalszego ciągu lub innego zakończenia,
- napisanie streszczenia,
- odgrywanie ról (przyjęcie ról bohaterów tekstu),
- pisanie odpowiedzi na pytania,
- uzupełnianie luk w tekście,
- wyrażenie własnej opinii na temat tekstu (w formie pisemnej lub ustnej),
- zmiana narratora,
- zmiana rodzaju tekstu.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

17

Lies die Texte und sag, was die Lieblingsfächer der Personen sind.

Przeczytaj wypowiedzi i powiedz, jak nazywają się ulubione przedmioty tych osób.

Mathe • Kunst • Englisch • Deutsch • Sport • Chemie • Informatik

www.frage-und-antwort.com

LIEBLINGSFACH	ARGUMENT
 ?	Wir lernen nicht nur Theorie. Oft arbeiten wir im Labor und machen Experimente.
 ?	Ich mag Zahlen. Ich rechne gern und löse gern Aufgaben.
 ?	Arbeiten am Computer und Surfen im Internet machen mir Spaß. Ich programmiere gern.
 ?	Ich interessiere mich für Literatur. Ich lese viel und diskutiere dann gern über Texte und Lektüren.
 ?	Wir turnen, machen Gymnastik, spielen Volleyball. Das ist super!
 ?	Wir lernen Vokabeln, bilden Sätze, üben die Aussprache und spielen Dialoge. Das finde ich toll.
 ?	Die Theorie mag ich nicht, sie ist einfach langweilig. Wir zeichnen oder malen Bilder, wir machen etwas Kreatives – das macht Spaß.

4.3. Techniki nauczania sprawności produktywnych

Mówienie:

Rozwijanie sprawności mówienia na poziomie IV.0 ma prowadzić do rutynowych zachowań językowych w prostych sytuacjach komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w szkole, pracy, czasie wolnym, w podróży po regionie, gdzie mówi się danym językiem. Uczeń posługujący się językiem na poziomie IV.1 potrafi opisać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje i marzenia, krótko uzasadniając lub wyjaśniając swoje plany i opinie. Oznacza to, że powinien on umieć wyrażać swoje intencje, emocje i opinie w precyzyjny sposób, odpowiednio do założonego celu i odbiorcy. Materiałem stymulującym mówienie będą: obrazki, foliogramy, statystyki, krótkie filmy, teksty do słuchania i czytania.

Techniki rozwijające sprawność mówienia:

- powtarzanie dialogów,
- tworzenie dialogów na podstawie schematu,
- opis ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności, sytuacji,
- opisywanie ilustracji, zdjęć itp.,

- interpretacja i komentowanie faktów lub sytuacji fikcyjnych**⁴,
- wyrażanie przypuszczeń na temat tekstu, ilustracji, sytuacji,
- opowiadanie / relacjonowanie wydarzeń,
- wypowiedź / wygłaszanie referatu na podany temat,
- wywiad (budowanie pytań i odpowiedzi),
- odgrywanie ról,
- streszczanie tekstu (czytanego / słuchanego),
- przedstawianie własnej opinii i argumentowanie **,
- przedstawianie opinii innych osób,
- werbalizacja skojarzeń,
- gry i zabawy językowe.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

20

Macht ein Interview mit einer Person aus Aufgabe 11. Eine Person spielt die Rolle des Interviewers, die andere beantwortet die Fragen. Przeprowadźcie wywiad z wybraną osobą z zadania 11. Jedna osoba zadaje pytania, a druga na nie odpowiada.

Pisanie:

Techniki rozwijające sprawność pisania:

- uzupełnianie luk w tekście,
- wypełnianie formularzy, ankiet, kwestionariuszy, tabel,
- wpisywanie tekstów w dymki (np. do komiksu),
- podpisywanie, opatrywanie komentarzem zdjęć, ilustracji itp.,
- tworzenie tekstu na podstawie historyjki obrazkowej,
- sporządzanie notatek (także w formie asocjogramów),
- pisanie krótkich tekstów użytkowych (wiadomości, ogłoszeń, e-maili, pocztówek, zaproszeń, życzeń, pozdrowień, ankiet),
- pisanie dłuższych form wypowiedzi: listów prywatnych i opisu,
- formułowanie haseł reklamowych,
- pisanie rymowanek, wierszy,
- pisanie początku lub zakończenia tekstu,
- odtwarzanie tekstu na podstawie słów-kluczy,
- pisanie tekstu (o określonej formie lub bez jej podania) na podstawie słów-kluczy lub ilustracji.

Przykład z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

⁴ ** – dotyczy poziomu IV.1.

• SCHREIBEN

4

Schreibe einen Forumsbeitrag zum Thema „Wie wohnst du?“. Napisz swoją wypowiedź na forum internetowym na temat „Jak mieszkasz?”.

4.4. Metody aktywizujące

Zastosowanie na lekcjach metod aktywizujących pomoże uczniom przyswoić nową wiedzę oraz zdobyć umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości w praktyce, w trakcie wykonywania zadań. Dzięki zastosowaniu tych metod uczniowie zdobywają umiejętności:

- skutecznego komunikowania się w różnych sytuacjach, m.in. prezentacji własnego punktu widzenia, a także przygotowania do wystąpień publicznych,
- sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi,
- wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji pochodzących z różnych źródeł,
- efektywnego współdziałania w zespole, budowania więzi międzyludzkich,
- podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji,
- kreatywnego myślenia,
- rozwiązywania problemów w sposób twórczy,
- planowania, organizowania i oceniania własnej nauki.

Stosowanie na lekcji metod aktywizujących ułatwia pracę nauczycielowi. Nauczyciel stosujący na lekcji wspomniane metody musi jednak:

- poświęcić więcej czasu na przygotowanie lekcji niż na samą lekcję z wykorzystaniem metod tradycyjnych,
- przygotować wcześniej materiały i zaaranżować miejsce nauki,
- stale doskonalić swoje umiejętności metodyczno-dydaktyczne,
- rozwijać swoje kompetencje psychologiczne (np. doskonalić swoją postawę, pokonywać własną niepewność przed eksperymentowaniem na lekcji).

Spośród różnorodnych metod aktywizujących warto zastosować między innymi: burzę mózgów, mapę pojęciową, „za i przeciw”, dramę, grupy zadaniowe, stacje zadaniowe i metodę projektu.

Burza mózgów – to metoda, której istotą jest zgromadzenie w krótkim czasie dużej ilości pomysłów na rozwiązanie jakiegoś problemu. Prowadzący podaje problem, udziela głosu zgłaszającym pomysły rozwiązań i zapisuje je na tablicy. Po wyczerpaniu pomysłów następuje dyskusja i wybór najlepszego rozwiązania.

Stosuje się ją jako rozgrzewkę umysłową dla ustalenia zakresu posiadanej wiedzy, dla utrwalenia wcześniej zdobytej wiedzy, dla znalezienia najlepszego rozwiązania jakiegoś problemu.

Mapa pojęciowa – to metoda wizualnego przedstawienia problemu z wykorzystaniem schematów, rysunków, haseł, zwrotów, symboli. Celem tej metody jest usystematyzowanie świeżo zdobytej wiedzy lub wizualizacja posiadanych wiadomości. Uczniowie muszą dojść do uzgodnionego porozumienia. Mapa pojęciowa najczęściej przybiera kształt plakatu.

„Za i przeciw” – jest to metoda analizowania jakiejś sprawy z różnych punktów widzenia. Odmiana tej metody zwana „plusy i minusy jakiejś sprawy” służy do rozpatrywania pozytywów i negatywów problemu w celu podjęcia trafnej decyzji. Metoda ta ma również inną nazwę – „mocne i słabe strony”.

Drama – polega na wczuwaniu się w rolę, na improwizacji angażującej ruch i gest, mowę, myśli i uczucia. Dostarcza bezpośredniego doświadczenia, przekraczającego zakres zwykłej informacji, wzbogacającego wyobraźnię i poruszającego emocje tak samo jak umysł. Istotą dramy jest konflikt wzięty z życia, z literatury lub po prostu wymyślony. Umożliwia ona przeżycie określonych problemów, poszukiwanie własnych rozwiązań i dokonywanie rozwiązań. Głównym sposobem pracy w dramie jest bycie w roli. W zakres dramy wchodzi: rozmowa, wywiad, etiuda pantomimiczna, improwizacja, scenka improwizowana, rzeźba, żywy obraz.

Grupy zadaniowe – jest to metoda pracy w małych trzy- i czteroosobowych grupach, przy czym przedmiotem dyskusji może być to samo zagadnienie dla wszystkich grup lub oddzielny problem,

stanowiący element jakiejś całości.

Pierwsza faza zajęć polega na wprowadzeniu uczniów w zagadnienie oraz na sformułowaniu warunków organizacyjnych i merytorycznych.

Druga faza zajęć polega na zdobywaniu wiadomości i umiejętności. Jest to czas intensywnej pracy w grupach.

Trzecia faza polega na utrwalaniu wiedzy poprzez prezentowanie własnych rozwiązań i słuchanie innych.

Stacje zadaniowe – metoda ta polega na podejmowaniu przez uczniów zaproponowanych przez nauczyciela zadań z różnych dziedzin aktywności, tematycznie podporządkowanych realizowanemu blokowi. Uczniowie sami dokonują wyboru kolejności wykonywanych zadań. Bodźcem aktywizującym jest samodzielne rozliczanie się z wykonywanych zadań.

Projekty

Prace projektowe to zadania najczęściej wykonywane w grupach, dzięki czemu doskonalamy umiejętność współdziałania, wyrażania własnego zdania, obrony swojego stanowiska, ale także uczymy odpowiedzialności za wynik wspólnej pracy. Sprawna komunikacja w języku ojczystym i obcym oraz posługiwanie się nowoczesnymi technologiami informacyjnymi, wyszukiwanie i selekcjonowanie informacji to kolejne umiejętności zawarte w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*, jakich uczeń nabywa również podczas pracy projektowej.

Ta forma pracy wzmacnia poczucie własnej wartości u uczniów słabszych językowo, ale kreatywnych, którzy w ten sposób mogą wykazać się swoimi umiejętnościami. Uczniowie uczą się od siebie, natomiast nauczyciel pełni rolę osoby wprowadzającej oraz obecnej przy prezentacji oraz ocenianiu.

O projektach trzeba informować odpowiednio wcześniej, przewidzieć czas potrzebny na ich realizację, zaproponować i przedyskutować formę prezentacji efektów pracy oraz sposób oceniania. Warto zachęcić uczniów do współdecydowania o ocenianiu prac. Na podstawie klarownych kryteriów uczniowie nabywają umiejętności obiektywnego oceniania, przy czym często okazuje się, że ogólnie pojęta (i bezwzględnie pożądana u nauczycieli) sprawiedliwość przychodzi uczniom z trudem np. przy słabszej ocenie osoby lubianej. Ocenianie prac kolegów kształtuje u uczniów postawę uczciwości i wyrabia umiejętność podejmowania decyzji.

Propozycje z podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

Projekt

Sprawdź w internecie pogodę w dowolnym mieście w krajach niemieckojęzycznych i opisz ją w języku niemieckim.

Propozycje projektów z podręcznika *Exakt für Dich 1*:

Projekt

Zaplanuj własne centrum handlowe, wymyśl mu nazwę, podaj lokalizację i godziny otwarcia. Jakie sklepy i punkty usługowe się tam znajdą? Zastanów się także nad atrakcjami i imprezami, które umilą pobyt w centrum lub usprawnią zakupy. Przedstaw swój pomysł w dowolnej formie graficznej i omów go przed klasą.

Projekt

Dobierzcie się w pary. Poszukajcie wymienionych zabytków na planie Berlina, wykorzystując np. plan miasta na stronie www.berlin.de, a następnie opracujcie trasę ich zwiedzania. Przedstawcie ją w dowolnej formie.

4.5. Przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego

W 2015 r. absolwenci liceów po raz pierwszy przystąpią do nowej matury. Każdy uczeń musi zdawać egzamin maturalny z jednego, wybranego języka obcego nowożytnego – musi to być ten sam język zarówno w części pisemnej (na poziomie podstawowym), jak i ustnej (bez określania poziomu). Dodatkowo uczeń może przystąpić do egzaminu z języka obcego na poziomie rozszerzonym lub dwujęzycznym – w takim przypadku zgłasza wybrany język jako przedmiot dodatkowy. Decyzja o wyborze języka obcego jako przedmiotu dodatkowego należy do ucznia. Jeśli ją podejmie, może zdecydować się na zdawanie tego samego języka, który zadeklarował jako przedmiot obowiązkowy (w takim wypadku przystępuje tylko do egzaminu pisemnego) lub inny niż deklarowany jako obowiązkowy (w takim wypadku może zdawać albo tylko część pisemną, albo część pisemną i ustną). Przystąpienie do egzaminu na poziomie podstawowym jest **obowiązkowe** dla wszystkich absolwentów. Natomiast absolwent nie ma obowiązku, ale ma prawo przystąpić do egzaminu z języka obcego na poziomie rozszerzonym (niezależnie od tego, który wariant podstawy programowej realizuje – IV.1P czy IV.1R).

Aby dobrze przygotować uczniów do egzaminu maturalnego, należy już od pierwszych lekcji zaznajamiać ich ze strukturą i formą egzaminu, wymaganiami egzaminacyjnymi oraz typami zadań sprawdzających poszczególne umiejętności.

Nauczyciel, prezentując uczniom typy zadań, może wykorzystać materiały autentyczne (opublikowane arkusze egzaminacyjne), dostępne na rynku publikacje przygotowujące do matury oraz własne zdyktowane materiały. Uczniowie, wykonując zadania, nabywają stosownych nawyków czy technik rozwiązywania zadań, wyrabiają umiejętność skutecznego zarządzania czasem oraz planowania pracy z zadaniem (np. produkcją wypowiedzi pisemnej). Ocenianie zadań maturalnych należy przeprowadzać zgodnie z kryteriami, jakimi dysponuje egzaminator oceniający prace. Jest to ważny element motywujący uczniów do pracy, gdyż świadomość (nie)otrzymywania punktów za poszczególne elementy pracy podczas egzaminu podnosi poziom koncentracji uwagi (np. na wymaganych informacjach czy też formie wypowiedzi pisemnej określonej w zadaniu). Omawiając rozwiązania zadań, warto uświadamiać uczniom te błędy, które w trakcie trzyletniego przygotowania są w stanie zminimalizować.

Odpowiednie przygotowanie do egzaminu obejmuje również informację o radzeniu sobie ze stresem, który towarzyszy zdającym każdy egzamin. Jeżeli jest to możliwe, wskazane byłoby przeprowadzenie w szkole także próbnego ustnego egzaminu maturalnego, gdyż ta część egzaminu przysparza zdającym największą trudność. Uwzględnienie zachowania wymaganej procedury i przestrzeganie dyscypliny czasowej wprowadzają uczucie niepewności i zdenerwowania. Egzamin próbny pomaga uczniom uświadomić sobie czynniki, które utrudniają sytuację egzaminacyjną (np. krótki czas przygotowania, dyskomfort spowodowany zapisywaniem przyznawanych punktów przez egzaminatora, zachowanie osoby egzaminującej itp.) i uwzględnić je w przygotowaniu do właściwego egzaminu.

Podręcznik *Exakt für Dich* przygotowuje ucznia do egzaminu maturalnego już od pierwszych lekcji, uwzględniając trening maturalny. Graficznie wyodrębnione elementy pozwalają uczniom na zapoznanie z typem zadania, przedstawienie treści z zakresu tematycznego czy doskonalenie sprawności ocenianej podczas egzaminu maturalnego.

4.5.1. Przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego z kursem *Exakt für Dich*

Skuteczne przygotowanie ucznia do egzaminu maturalnego z kursem *Exakt für Dich* możliwe jest dzięki:

- tematyce kursu zgodnej z zakresami tematycznymi obowiązującymi na egzaminie,
- stronom wprowadzającym do każdego rozdziału, które informują o zakresie tematycznym, nabywanych umiejętnościach oraz sprawnościach ćwiczonych na stronach maturalnych zamykających rozdział,
- treningowi maturalnemu na końcu każdego rozdziału, informującemu o strukturze i formie egzaminu oraz wymaganiach egzaminacyjnych, zawierającemu ćwiczenia doskonalące wymagane umiejętności, ze szczególnym przygotowaniem do egzaminu ustnego – *Trainiere jetzt!*,
- dużej liczbie ćwiczeń w formacie egzaminacyjnym, które podczas bieżących lekcji systematycznie zaznajamiają ucznia z technikami egzaminacyjnymi,
- ćwiczeniom fonetycznym, znajdującym się w każdym rozdziale, doskonalącym prawidłową wymowę, jeden z elementów ocenianych podczas ustnego egzaminu maturalnego – *[fo'ne:tlk]*,
- przygotowaniu ucznia do wyrażania poszczególnych intencji językowych już od pierwszych lekcji,
- przejrzystemu komentarzowi gramatycznemu, wzbogaconemu o część ćwiczeniową, który zachęca ucznia do samodzielnego uzupełniania reguł gramatycznych oraz praktycznego zastosowania ich przy wykonywaniu zaproponowanych ćwiczeń – *Blitzgrammatik*,
- testom samooceny *Zwischenstation* umieszczonym w podręczniku i stronom *Extraseiten* zamykającym każdy rozdział książki ćwiczeń, które zawierają zadania w formacie egzaminacyjnym oraz doskonałą umiejętność wymagane na egzaminie maturalnym,
- materiałom przygotowującym do egzaminu na w Bazie Wiedzy na stronie internetowej Wydawnictwa,
- części *ABI-Seiten* z poradnika dla nauczyciela, która dostarcza nauczycielowi gotowy materiał ćwiczeniowy do zrealizowania na lekcji w ramach przygotowania do egzaminu,
- kartkówkom i testom z poradnika dla nauczyciela do wykorzystania po zrealizowaniu odpowiednich partii materiału.

Poniższe zadania z tomu *Exakt für Dich 1* są przykładem przygotowania do egzaminu maturalnego.

Przygotowanie do części ustnej egzaminu maturalnego:

TRAINIERE JETZT! Sprechen

Sprechen

5 Touristen unterwegs

- 1** Ein Gespräch über das Besichtigen. Schau dir die Tabelle an und sammle deine Ideen im Heft.
Rozmowa na temat zwiedzania. Przyjrzyj się tabeli. Zbierz swoje propozycje w zeszytcie.

Fragen	Sprachmittel	Antworten
Besuchst du gerne alte Städte? Warum?	besuchen, besondere Atmosphäre, die Geschichte erleben, ...	Sehr gerne besuche ich alte Städte, wie zum Beispiel ... , denn sie haben eine besondere Atmosphäre. Hier kann man ...
Wo wohnst du? Ist deine Stadt für Touristen attraktiv?	in einer kleinen Stadt, in einem schönen Städtchen/Ort, in einer Großstadt, ...	Ich wohne in ... Ich finde meine Stadt für Touristen sehr attraktiv, denn ...
Welche Sehenswürdigkeiten gibt es in deiner Stadt?	es gibt, besichtigen, historische Gebäude, ein altes Rathaus, ...	In meiner Stadt gibt es viele Sehenswürdigkeiten. Man kann zum Beispiel ... besichtigen.

- 2** Lies die Aufgabe. Spielt zu zweit ein Rollenspiel. Wechselt die Rollen.
Przeczytaj zadanie. Odegrajcie w parach dialog. Zamieńcie się rolami.

Twoja koleżanka/twój kolega z Niemiec zamierza Cię odwiedzić. W rozmowie z nią/nim ustalasz szczegóły wizyty. Porusz punkty podane poniżej:

- termin wizyty,
- upodobania i preferencje kolegi,
- propozycja wspólnego zwiedzania Twojego miasta,
- dodatkowe atrakcje w Twoim mieście.

Trainingstipp

Zanim przeprowadzisz rozmowę, do każdego punktu przygotuj w zeszytcie potrzebne słownictwo i gotowe struktury.

- 3** Beschreibe das Foto und beantworte die Fragen.
Opisz zdjęcie, a następnie odpowiedz na pytania.

- Wer? Auf dem Foto sehe ich ...
- Was macht ...? Die Personen zeigen ...
- Wo? Die Menschen auf dem Foto stehen ...

1. Helfen die Menschen auf dem Foto dem Fremden gern? Warum (nicht)?
2. Nimmst du einen Stadtplan mit, wenn du in eine fremde Stadt fährst? Warum (nicht)?

Trainingstipp

Pamiętaj, że opis ilustracji powinien zawierać odpowiedzi na trzy pytania: Kto znajduje się na ilustracji? Co robią przedstawione osoby? Gdzie ma miejsce zaprezentowana sytuacja?

73

Przygotowanie do części pisemnej egzaminu maturalnego:

Hören

4 Guten Appetit!

TRAINIERE JETZT! Hören

122

1

A. Lies die Frage und hör zu. Sag, welche Antwort richtig ist.

Przeczytaj pytanie i wysłuchaj nagrania. Powiedz, która odpowiedź jest właściwa.

Worüber sprechen die Leute im Studio?

- A. Über Timos Lieblingsbeschäftigung.
- B. Über Essen mit Familie.
- C. Über Bedeutung von Essen.

Trainingstipp

Pamiętaj, że nie musisz rozumieć każdego słowa w słuchanym tekście. Ważne jest, żebyś zrozumiał(a) ogólny sens wypowiedzi.

B. Lies die Sätze 1-5 und hör zu. Was ist richtig (R), was ist falsch (F)? Schreibe die Lösung ins Heft.

Przeczytaj zdania 1-5, a następnie wysłuchaj nagrania. Zanotuj w zeszytcie, które zdania są zgodne z treścią nagrania (R), a które nie (F).

1.	Timos Mutter kocht nicht jeden Tag.
2.	Timo macht sich manchmal Würstchen.
3.	Für Timo spielt das Essen eine große Rolle.
4.	Timos Vater kocht am Sonntag tolle Gerichte.
5.	Timos Lieblingsessen ist Pizza.

123

2

Lies die Aufgabe und hör vier Texte. Ordne jedem Text eine Intention A-E zu. Schreibe die Lösung ins Heft. Achtung: Eine Intention passt zu keinem Text. Przeczytaj zadanie i wysłuchaj czterech tekstów.

Dopasuj do każdego z nich jedną intencję (A-E). Rozwiązanie wpisz do zeszytu. Uwaga: jedna intencja nie pasuje do żadnego tekstu.

- A. sich entschuldigen
- B. ein Lokal vorschlagen
- C. um Rat bitten
- D. Tipps geben
- E. über ein Rezept informieren

Trainingstipp

W tym zadaniu ważna jest intencja mówiącego. Zanim wykonasz zadanie, zastanów się, jakie środki językowe wyrażają podane intencje. W ten sposób wykonanie zadania będzie prostsze. Zbierz w zeszytcie fragmenty wypowiedzi, tak jak w przykładzie.

Intencja (Jaki cel chce osiągnąć rozmówca?)	Realizacja (Jakimi słowami rozmówca osiągnie swój cel?)
sich entschuldigen	bitte entschuldige, bitte sei mir nicht böse, das wollte ich nicht, ich konnte nicht anders, ich musste ...

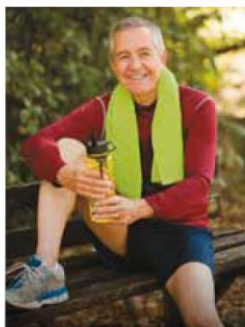
TRAINIERE JETZT! Lesen

1

A. Lies den Text und die Frage unten. Sag, welche Antwort richtig ist.

Przeczytaj tekst i pytanie pod nim. Powiedz, która odpowiedź jest właściwa.

Onkel Jörg

Onkel Jörg ist schon 67 Jahre alt. Er ist Rentner, d. h. er geht nicht mehr arbeiten. Früher war er viele Jahre Bankdirektor in unserer Stadt und hatte nie Zeit für sich und seine Familie. Sein Arbeitstag war sehr lang, manchmal zwölf Stunden. Jetzt hat er viel Zeit für sich und seine Hobbys. Er arbeitet zum Beispiel gern im Garten, fährt Rad und spielt Tennis.

Onkel Jörg mag generell sehr gern Sport. Für ihn ist Fußball sehr wichtig. Er ist ein Fan von FC Bayern. Manchmal geht er ins Stadion und schaut sich ein Spiel von FC Bayern an. Er findet die Allianz-Arena, das neue Fußballstadion in München, einfach toll. Es ist groß und modern.

Am Wochenende fährt er oft ins Gebirge, und zwar nach Tirol. Er hat nämlich eine Ferienwohnung in Bichlbach. Bichlbach ist ein kleines Dorf und liegt nicht weit von der deutschen Grenze. Dort macht er mit seinen Freunden und Bekannten schöne Wanderungen.

Onkel Jörg wohnt allein im Zentrum von München. Seine Frau Anna ist vor zehn Jahren gestorben, und sein Sohn wohnt nicht mehr zu Hause. Er lebt und arbeitet in den USA. Er ist dort Ingenieur.

Onkel Jörg mag besonders Fremdsprachen. Als Bankdirektor hatte er viel Kontakt zu ausländischen Kollegen, vor allem in Europa und in Amerika. Er spricht vier Sprachen: natürlich Deutsch, aber auch Englisch, Französisch und Italienisch. Jetzt lernt Onkel Jörg zweimal in der Woche Chinesisch. Er sagt, Chinesisch ist die Sprache der Zukunft. Er hat eine Privatlehrerin. Sie heißt Frau Tschin Tschao und kommt aus Peking. Sie lebt schon sieben Jahre in Deutschland. Onkel Jörg macht das Lernen von Sprachen viel Spaß. Er spricht schon ein bisschen Chinesisch. Er sagt: Guten Tag! Danke! Bis bald! Er lernt sehr gern Chinesisch, denn Frau Tschin Tschao, 52 Jahre alt, ist sehr sympathisch ...

Was ist das Thema des Textes?

- A. Ein Chinesisch-Kurs im Ausland.
- B. Die Wohnung eines Rentners.
- C. Das Leben eines älteren Mannes.
- D. Ferien in Amerika.

Trainingstipp

Nie musisz rozumieć każdego słowa w czytany tekście. Twoim zadaniem jest określenie głównej myśli całego tekstu.

B. Lies den Text noch einmal und die Fragen 1-4. Schreibe die richtigen Antworten ins Heft.

Przeczytaj ponownie tekst i pytania 1-4. Zanotuj w zeszytcie właściwe odpowiedzi.

1. Was macht Onkel Jörg beruflich?

- A. Er arbeitet als Bankdirektor.
- B. Er arbeitet nicht mehr.
- C. Er ist Chef vom FC Bayern.
- D. Er hilft in einem Tennisklub.

2. Warum wohnt Onkel Jörg allein?

- A. Seine Frau lebt nicht mehr.
- B. Er hat keine Kinder.
- C. Seine Wohnung ist klein.
- D. Er ist geschieden.

3. Warum fährt Jörg nach Bichlbach?

- A. Er besucht dort seine Privatlehrerin.
- B. Er wandert gern mit seinem Sohn.
- C. Er wandert gern im Gebirge.
- D. Er kauft dort eine Ferienwohnung.

4. Wer ist Frau Tschin Tschao?

- A. Sie ist eine Kollegin von Jörg.
- B. Sie ist Jörgs Chinesischlehrerin.
- C. Sie ist Jörgs Frau.
- D. Sie ist Bankdirektorin in Peking.

TRAINIERE! JETZT Schreiben

- 1** Lies die Anzeigen A-D. Wie schreiben die Autoren über die Punkte 1-4? Schreibe die Sätze aus den Texten ins Heft. Przeczytaj ogłoszenia A-D. W jaki sposób nadawcy ogłoszeń przekazują informacje 1-4? Wyszukaj w tekstach odpowiednie zdania i zapisz je w zeszytcie.

1. Cel ogłoszenia	3. Znajomość języków obcych
2. Informacja o zainteresowaniach/szkole/rodzinie	4. Kontakt do nadawcy ogłoszenia

A
Hallo! Ich suche neue Freunde. Wer schreibt mir auf Deutsch? Ich bin 15, Italiener, und habe eine sehr große Familie. Ich fahre gern Rad, im Gebirge und auf der Straße. Sehr oft spiele ich auch Fußball. Mein Lieblings-sportler ist Alessandro Del Piero. Kennst du ihn?
Meine E-Mail-Adresse: sandrorossi@mail.it

B
Hi! Ich bin Zuzanna, 14, wohne in Posen (Polen) und mag Fremdsprachen. Seit drei Jahren lerne ich Deutsch. Ich spreche natürlich auch Englisch. Meine Hobbys sind Internet, Tanzen und Tiere. Ich habe eine Katze, sie ist klein und lieb. Wer schreibt mir eine E-Mail?
Meine E-Mail-Adresse: zuza14@free.pl

C
Ich heiße Rita und suche Jungs und Mädchen zwischen 14 und 16. Ich möchte gern E-Mails schreiben, chatten und SMS schicken. Meine Hobbys: Musik (ich spiele Klavier), Inlineskaten und Lesen. Mein Lieblingsbuch ist jetzt „Harry Potter und der Stein der Weisen“. If you want, you can write in English.
rita-hoffmann@t-online.de

D
Hallo! Wer schreibt mir? Ich besuche das Gymnasium Klotzsche in Dresden. Meine Schule finde ich einfach toll. Die Lehrer sind klug und der Unterricht ist echt prima. Ich habe viele Hobbys. Ich höre gern Musik, gehe oft ins Kino und schwimme gern.
Meine E-Mail-Adresse: stefanm@frei.de

- 2** Lies die Aufgabe und schreibe einen Text ins Heft. Przeczytaj zadanie i napisz w zeszytcie tekst.

Chcesz nawiązać kontakt z rówieśnikami, którzy mówią po niemiecku. Napisz w zeszytcie ogłoszenie, które mogłoby być umieszczone na twoim blogu, a w nim:

- napisz, że chcesz nawiązać kontakt, i podaj powód,
- poinformuj o swoich zainteresowaniach,
- napisz, do jakiej szkoły chodzisz i co ją charakteryzuje,
- poinformuj, czego chętnie się uczysz i podaj swoją opinię o lekcji ulubionego przedmiotu.

Hallo!
Ich heiße ? und ?
?
Wer will mir schreiben?
?

- 3** Beantworte im Heft die Anzeige aus Übung 2. Bringe die Sätze in die richtige Reihenfolge und ergänze die Informationen. Z podanych elementów ulóż w zeszytcie krótką odpowiedź na ogłoszenie umieszczone na blogu (ćwiczenie 2). Uzupełnij luki w zdaniach brakującymi informacjami.

Seit ? Jahren lerne ich in der Schule Deutsch.	Ich heiße ? und interessiere mich für ?	Bis bald!
Ich freue mich, denn wir können jetzt einander E-Mails schreiben.	Ich finde deinen Blog-Eintrag toll.	
In der Zukunft will ich vielleicht in Deutschland arbeiten.	Ich möchte sehr gut Deutsch sprechen.	
Ich möchte anderen Menschen auf Deutsch schreiben, zum Beispiel chatten.	Ich mag auch ?	
Meine E-Mail-Adresse ist ?, aber wir können auch telefonieren.		

4.6. Autonomia ucznia

Wymagania szczegółowe *Podstawy programowej dla języka obcego*, oprócz kompetencji językowych, wymieniają również te związane z rozwijaniem autonomicznych zachowań ucznia: korzystania ze źródeł informacji w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystania ze słownika), stosowania strategii komunikacyjnych, czy dokonywania samooceny. Zadaniem szkoły jest także kształtowanie ucznia odpowiedzialnego, kreatywnego, podejmującego inicjatywy, przedsiębiorczego, który:

- ma świadomość swoich mocnych i słabych stron,
- określa swoje potrzeby i wyznacza sobie realne cele,
- rozpoznaje swój indywidualny styl uczenia się,
- zna techniki uczenia się i potrafi je stosować zgodnie z własnymi cechami indywidualnymi, aby osiągać założone cele,
- wykorzystuje dostępne materiały i źródła do samodzielnej nauki (np. korzysta z internetu, biblioteki, słowników, encyklopedii, leksykonów itp.),
- przygotowuje (i wykorzystuje) materiały do samodzielnej nauki,
- uczy się efektywnie na podstawie obserwacji oraz aktywnego uczestnictwa w zdarzeniach edukacyjnych,
- aktywnie współdziała w pracach grupowych i zadaniach wykonywanych w parach.

Przykładowe techniki:

1. Praca z zastosowaniem technologii informacyjnej.

- gry językowe (online lub na CD-ROM),
- praca z kartami pracy opracowanymi przez nauczyciela: uzupełnianie tabeli, znajdowanie odpowiedzi na pytania, dopasowywanie np. osób do ich zawodów, poprawianie błędów w informacjach,
- przygotowywanie zestawów pytań na podstawie danych z internetu przez jedną grupę uczniów dla innej grupy uczniów,
- wzbogacanie wiedzy kulturoznawczej,
- wzbogacanie i analiza słownictwa i zagadnień tematycznych, np.: życie towarzyskie, repertuar kin, program telewizyjny,
- wymiana korespondencji elektronicznych z młodzieżą z innych krajów,
- przygotowanie prostych prezentacji,
- praca z multimedialnymi materiałami edukacyjnymi,
- praca ze słownikiem (online lub na nośnikach cyfrowych).

2. Praca ze słownikiem

Uczniowie powinni poznać różne formy słownika: słownik w formie papierowej, na nośnikach cyfrowych oraz online.

- porządkowanie wyrazów alfabetycznie,
- łączenie wyrazów/wyrażeń z definicjami w języku niemieckim,
- łączenie wyrazów/wyrażeń z obrazkami,
- przygotowywanie krzyżówki,
- tworzenie poszczególnych części mowy od wyrazu wyjściowego,
- ćwiczenie „czytanie ze zrozumieniem”: uczniowie czytają tekst i próbują zgadnąć znaczenie nowych wyrazów z kontekstu. Następnie otrzymują słowa kluczowe dla zrozumienia tekstu i sprawdzają ich znaczenie w słowniku.

3. Umiejętność uczenia się

Rolą nauczyciela jest umożliwienie uczniom poznania rozmaitych strategii uczenia się, które mogą wykorzystywać podczas lekcji i w samodzielnej pracy pozaszkolnej.

- Jak zorganizować swój proces uczenia się? (np. kiedy się uczyć, gdzie się uczyć, w jakiej kolejności wykonuję zadania domowe)
- Jak zapamiętać i uczyć się nowego słownictwa? (np. skojarzenia, stosowanie kolorów, karteczek, grupowanie, głośne wypowiedzenia słów, wzajemne odpytywanie)
- Jak radzić sobie ze zrozumieniem tekstu czytanego lub słuchanego? (wykorzystywanie internacjonalizmów, nazw własnych, ilustracji; wyszukiwanie słów-kluczy)
- Jak radzić sobie w tworzeniu i reagowaniu na wypowiedź, kiedy nie zna się słowa, które powinno się zastosować? (synonim, opisywanie, zastępowanie).

Podstawa programowa kształcenia ogólnego nakłada także na szkołę obowiązek kształtowania u uczniów umiejętności rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się. *ESOKJ* definiuje umiejętność uczenia się jako „umiejętność wnikliwej obserwacji nowych zjawisk i uczestnictwa w nowych doświadczeniach, a także włączania nowej wiedzy do już posiadanej, która – jeśli trzeba – ulega wtedy modyfikacjom”.

Szkoła zobowiązana jest także do wyrabiania u uczniów postaw sprzyjających ich dalszemu rozwojowi, w tym: ciekawości poznawczej, przedsiębiorczości, kreatywności, gotowości do podejmowania inicjatyw. Także na lekcjach języka obcego uczeń kształtuje i doskonali wyżej wymienione postawy.

Nauczyciel, przygotowując ucznia do samokształcenia i poszerzania wiedzy, powinien w swojej pracy uwzględnić kilka działań, które szczególnie pozytywnie wpływają na motywację uczniów. Należą do nich:

- wyraźne określenie celów i omawianie z uczniami korzyści, jakie mogą odnieść z każdej lekcji,
- stosowanie różnych metod i technik nauczania, dostosowanych do typów i stylów uczenia się uczniów,
- stosowanie rozmaitych pomocy naukowych (środków audiowizualnych itp.),
- odnoszenie treści nauczania do rzeczywistości tak, aby praktyka uzupełniała teorię,
- zaciekawianie uczniów i rozwijanie ich zainteresowań,
- reagowanie na zaistniałe potrzeby uczniów,
- uczenie wytrwałego, systematycznego i odpowiedzialnego dążenia do celu (przez podkreślanie roli tych cech w osiągnięciu sukcesów życiowych, dokładne egzekwowanie wymagań, uczenie pokonywania trudności),
- uczenie wyciągania pozytywnych wniosków z porażek,
- wspieranie samodzielności uczniów,
- tworzenie bezpiecznej, swobodnej i wesołej atmosfery na lekcji,
- docenienie roli pochwały w procesie uczenia i jej stosowanie.

4.7. Przykładowe scenariusze lekcji *Exakt für Dich. Starter*

Rozdział 5 • Mein Zuhause

Temat lekcji: Mein Zimmer

Cele lekcji:

- uczeń zna i stosuje słownictwo z zakresu „dom” (meble i przedmioty wyposażenia, ich położenie),
- uczeń udziela informacji na temat swojego pokoju i mieszkania,
- uczeń opisuje swój pokój,
- uczeń wyraża i uzasadnia swoją opinię.

Zakres tematyczny: dom (opis pomieszczeń domu i ich wyposażenia)

Struktury leksykalno-gramatyczne: przyimki: *an, auf, in, neben, unter, über, vor, zwischen* z celownikami lub biernikami, czasowniki określające położenie, rzeczowniki nazywające meble i sprzęty domowe

Pomoce dydaktyczne: podręcznik, książka ćwiczeń, słowniki dwujęzyczne

Formy socjalne: praca indywidualna, praca w parach, praca w plenum

Przebieg lekcji

Lp.	Przebieg lekcji	Formy pracy	Materiał
1. Wstęp (5 min)	Czynności organizacyjne. Rozgrzewka: <i>Wo wohnst du? Ist dein Haus groß?</i> w nawiązaniu do treści rozdziału 5A	plenum	
2. Wprowadzenie nowych wiadomości (5 min)	Uczniowie czytają nazwy mebli i sprzętów w zadaniu 8 i przyporządkowują im właściwe zdjęcia. Następnie odczytują	samodzielnie, plenum	podręcznik, zadanie 8

	wyniki.		
3. Wprowadzenie nowych wiadomości (5 min)	Uczniowie czytają e-mail Tima i w parach na podstawie zdjęcia w zadaniu 8 wyszukują błędne informacje w tekście.	samodzielnie, pary, plenum	podręcznik, zadanie 9
4. Utrwalenie nowych wiadomości (6 min)	Uczniowie budują zdania poprawnie określające położenie przedmiotów w pokoju Tima i sprawdzają w plenum poprawność wykonania zadania.	samodzielnie, plenum	podręcznik, zadanie 10
5. Utrwalenie nowych wiadomości (5 min)	Uczniowie piszą e-mail do znajomego Niemca i opisują w nim swój pokój.	samodzielnie, plenum	podręcznik, zadanie 11
6. Wprowadzenie nowych wiadomości (5 min)	Uczniowie rozmawiają, w jaki sposób Tim porządkuje swój pokój.	pary, plenum	podręcznik, zadanie 13
7. Utrwalenie (10 min)	Uczniowie rozmawiają o porządkach w swoich pokojach i dokonanych zmianach w ich urządzeniu.	plenum	
8. Zakończenie (4 min)	W ramach zadania domowego uczniowie wykonują szkice własnego pokoju, zaznaczając na nich poszczególne przedmioty w celu opisanego ich położenia.	samodzielnie	

Rozdział 6 • Auf Reisen, Filmseiten

Temat lekcji: Urlaubspläne

Cele lekcji:

Uczeń:

- rozumie krótkie proste wypowiedzi pisemne,
- rozumie ze słuchu proste, krótkie wypowiedzi,
- znajduje w materiale filmowym określone informacje,
- posługuje się słownikiem dwujęzycznym,
- wymienia, co zabiera ze sobą w podróż,
- zna sposoby spędzania czasu podczas wakacji,
- wyraża opinię na temat programu,
- posługuje się środkami leksykalnymi i gramatycznymi w celu przedstawienia oferty turystycznej.
- przedstawia ofertę turystyczną Lindau lub innego miasta w Niemczech.

Zakres tematyczny: podróżowanie i turystyka (plany wakacyjne), życie rodzinne i towarzyskie (członkowie rodziny)

Struktury leksykalno-gramatyczne: czasowniki złożone, rzeczowniki z omawianego zakresu tematycznego, wyrażenia opiniujące

Pomoce dydaktyczne: podręcznik, książka ćwiczeń, słowniki dwujęzyczne, dowolne ilustracje do określania miejsca na mapie i czynności wykonywanych podczas wakacji

Formy socjalne: praca indywidualna, praca w parach, praca w plenum

Przebieg lekcji

Lp.	Przebieg lekcji	Formy pracy	Materiał	
1.	Wstęp (5 min)	Czynności organizacyjne.	plenum	Karty z napisami

	Rozgrzewka: <i>Wo kann man die Sommerferien verbringen? Was kann man dort machen?</i>		określającymi miejsca, ilustracje czynności wykonywanych podczas wakacji, mapa, do której przypinamy karty i ilustracje
2. Wprowadzenie nowych wiadomości (4 min)	Uczniowie czytają zdania w zadaniu 1, następnie oglądają film i zaznaczają właściwe odpowiedzi. Potem odczytują wyniki w plenum.	samodzielnie, plenum	Film <i>Diskussion in der Familie</i> , zadanie 1
3. Wprowadzenie nowych wiadomości (4 min)	Uczniowie oglądają film i uzupełniają zadanie w zadaniu 2 – wyszukują informacje w tekście. Następnie odczytują rozwiązanie.	samodzielnie, plenum	Film <i>Koffer packen</i> , zadanie 2
4. Utrwalenie nowych wiadomości (10 min)	Uczniowie w parach pracują ze słownikiem, wybierają 10 przedmiotów, które zabierają na wakacje. Następnie w formie zabawy „pakowanie walizki” utrwalają nowe słówka.	pary, plenum	słowniki
5. Wprowadzenie nowych wiadomości (4 min)	Uczniowie oglądają film i uzupełniają tabelkę. Wybrani uczniowie czytają głośno czynności wybrane przez poszczególne osoby.	samodzielnie, plenum	Filmy <i>Diskussion in der Familie + Koffer packen</i> , zadanie 4
6. Wprowadzenie nowych wiadomości (4 min)	Uczniowie oglądają film i uzupełniają tabelkę w zadaniu 5.	samodzielnie	Filmy <i>Diskussion in der Familie + Koffer packen</i> , zadanie 5
7. Utrwalenie (10 min)	Uczniowie wyrażają opinię na temat czynności przedstawionych w zadaniu 4, wykorzystując słownictwo z zadania 5.	plenum	
8. Zakończenie (2 min)	W ramach zadania domowego uczniowie w małych grupach tworzą ofertę turystyczną Lindau lub innego miasta w dowolnej formie. Korzystają z internetu.	pary	internet

5. Standardy osiągnięć

Niniejszy program przewiduje, że uczeń osiągnie cele dotyczących kształcenia poszczególnych sprawności językowych oraz podsystemów języka ujętych w pięciu zakresach w podstawie programowej. Cele te zostały szczegółowo przedstawione w rozdziale 2.2. Stanowią one podstawy kompetencji językowych określonych w *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego* dla poziomów A1, A2, B1.

Osiągnięcie poziomów A2 i B1 jest równoznaczne z przygotowaniem uczniów do poziomu podstawowego egzaminu maturalnego. Poniższe zestawienie ilustruje miejsce niniejszego programu na tle wszystkich możliwych do osiągnięcia poziomów biegłości językowej opisanych w ESOKJ.

Poziom niezależności	B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w czasie podróży po regionie, gdzie mówi się danym językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które są jej znane bądź ją interesują. Potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając bądź wyjaśniając swoje opinie i plany.
Poziom podstawowy	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym. Są to np. bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy. Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
Poziom podstawowy	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np. miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna, i rzeczy, które posiada, oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę, pod warunkiem że rozmówca mówi wolno, rozumiale i jest gotowy do pomocy.

6. Sposoby kontroli i oceny osiągnięć ucznia

Głównym celem oceniania jest wspomaganie ucznia w procesie uczenia się przez przekazywanie informacji na temat jego mocnych i słabych stron oraz udzielanie wskazówek do dalszej pracy. Cele te są spójne z założeniami oceniania kształtującego.

Ocenianie musi być prowadzone systematycznie, aby uczniowie na bieżąco określali swoje postępy, a nauczyciel analizował skuteczność swojego nauczania, by w konsekwencji korygować własną pracę. Wszystkie elementy języka ćwiczone na lekcjach powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w ocenianiu; sprawdzane powinno być rozumienie tekstu czytanego, słuchanego, pisanie, mówienie oraz znajomość słownictwa i w późniejszym czasie także struktur gramatycznych.

Nauczyciel nie powinien ograniczać się jedynie do wystawienia oceny za sprawdzian, czy zadanie domowe, lecz napisać również komentarz, w którym najpierw wskaże na mocne strony pracy, a następnie poda uczniowi konkretne wskazówki do dalszej pracy.

Nauczyciel może oceniać m.in.:

- wszystkie formy zadania domowego,
- odpowiedzi ustne,
- krótkie kartkówki sprawdzające opanowanie materiału z jednej lub kilku lekcji,
- sprawdziany i testy obejmujące większy materiał gramatyczno-leksykalny,
- diagnozy semestralne sprawdzające rozwój wszystkich sprawności językowych,
- pracę na lekcji (np. przygotowanie i odgrywanie dialogów),
- prace grupowe (np. projekty),
- gotowość do podejmowania dodatkowych zadań (np. udział w konkursach),
- zaangażowanie ucznia w pracę na lekcji.

Waga wystawianych ocen jest różna. Inaczej traktuje się ocenę z zadania domowego, wystawioną za odegranie krótkiego dialogu, kartkówkę, a inaczej za sprawdzian obejmujący materiał z całego rozdziału. W ocenie krótkich kartkówek proponuję przyjąć następującą skalę ocen:

ocena	% maksymalnej liczby punktów
niedostateczny	0–49
dopuszczający	50–64
dostateczny	65–79
dobry	80–89
bardzo dobry	90–97
celujący	98–100

Warto tak zorganizować sobie pracę, aby przed każdym sprawdzianem podsumować dany dział lekcją powtórzeniową, na której uczniowie wykonują typowe zadania sprawdzające opanowanie poszczególnych treści rozdziału. Uczniowie piszący sprawdzian nie powinni być zaskoczeni typem zadania. Zachęcam do wykorzystywania gotowych testów dostępnych w poradnikach metodycznych oraz do redagowania własnych testów.

Ustalając skalę ocen dotyczącą prac testowych, sprawdzianów i diagnoz, warto uwzględnić obszerność materiału, jaki obejmują. w przypadku trudniejszych testów proponuję obniżyć progi procentowe uzyskiwania poszczególnych stopni.

ocena	% maksymalnej liczby punktów
niedostateczny	0–39
dopuszczający	40–55
dostateczny	56–70
dobry	71–85
bardzo dobry	86–95
celujący	96–100

6.1. Wymagania na poszczególne oceny

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- poprawnie operuje nie tylko prostymi, ale i złożonymi strukturami
- stosuje niezwykle szeroki zasób słownictwa
- zawsze poprawnie używa słownictwa o charakterze złożonym/abstrakcyjnym

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:

- wydobywa sens różnorodnych tekstów i rozmów
- rozumie wypowiedzi obcojęzycznych spikerów dotyczące różnorodnej tematyki
- bez trudności wydobywa istotne informacje z tekstu i przekształca je w formę pisemną
- rozpoznaje z łatwością uczucia i reakcje mówiącego
- zawsze rozumie polecenia nauczyciela

c) mówienia:

- w naturalny sposób formułuje komunikatywną wypowiedź
- opowiada o zdarzeniu rzeczywistym lub przedstawionym za pomocą środków wizualnych lub tekstu
- mówi spójnie i bez zawahań
- posługuje się poprawnym językiem, nie popełniając błędów
- dysponuje niezwykle szerokim zasobem słownictwa
- omawia tematy z życia codziennego i te o charakterze złożonym
- można go zrozumieć bez żadnych trudności

d) pisania:

- prawidłowo zapisuje zdania wypowiedziane przez inne osoby
- realizuje zadanie zawierające pełne zdania, rozbudowane struktury oraz dość skomplikowane słownictwo
- w zadaniu pisemnym zawsze zawiera wszystkie istotne punkty
- nie popełnia błędów w pisowni oraz interpunkcji.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:

- poprawnie operuje strukturami prostymi i złożonymi
- buduje spójne zdania
- stosuje szeroki zasób słownictwa
- poprawnie używa słownictwa o charakterze bardziej złożonym/abstrakcyjnym

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:

- rozumie ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów
- wyszukuje kluczowe informacje w tekstach i rozmowach
- wyszukuje w tekście niezbędne informacje, a następnie przekształca je w formę pisemną
- bez trudności rozpoznaje uczucia i reakcje mówiącego
- rozróżnia dźwięki

- rozumie polecenia nauczyciela
- c) mówienia:
 - przekazuje informację
 - mówi spójnie i bez zawahań
 - posługuje się poprawnym językiem, popełniając niewiele błędów
 - dysponuje dużym zasobem słownictwa
 - omawia tematy codzienne oraz tematy o charakterze bardziej złożonym
 - zabiera w naturalny sposób głos w rozmowie
 - można go z łatwością zrozumieć
- d) pisania:
 - pisze teksty zawierające pełne zdania, proste struktury i słownictwo
 - organizuje spójny tekst
 - w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie istotne punkty
 - używa prawidłowej pisowni oraz interpunkcji.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

- a) gramatyki i słownictwa:
 - poprawnie operuje większością prostych i złożonych struktur
 - w większości przypadków buduje spójne zdania
 - na ogół używa szerokiego zasobu słownictwa
 - poprawnie używa elementów słownictwa o bardziej złożonym charakterze
- b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:
 - jest zazwyczaj w stanie zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów
 - wydobywa większość potrzebnych informacji i przekształca je w formę pisemną
 - rozpoznaje uczucia i reakcje mówiącego
 - rozróżnia dźwięki
 - rozumie polecenia nauczyciela
- c) mówienia:
 - przeważnie z powodzeniem przekazuje wiadomość
 - mówi spójnie z lekkim wahaniem
 - posługuje się w miarę poprawnym językiem, popełniając niekiedy zauważalne błędy
 - wypowiada się na tematy codzienne i niektóre tematy o charakterze bardziej złożonym
 - w naturalny sposób zabiera głos w rozmowie
 - zazwyczaj można go zrozumieć bez trudności
- d) pisania:
 - pisze na ogół zadania zawierające pełne zdania, proste struktury i słownictwo
 - przeważnie pisze dobrze zorganizowane i spójne teksty
 - w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie istotne punkty, chociaż niektórym z nich poświęca niewiele miejsca
 - przeważnie używa prawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

- a) gramatyki i słownictwa:
 - poprawnie operuje niektórymi prostymi strukturami
 - niekiedy buduje spójne zdania,
 - na ogół używa odpowiedniego do zdania zasobu słownictwa
 - używa niewiele słownictwa o charakterze bardziej złożonym
- b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:
 - jest czasem w stanie zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów
 - rozumie część kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach
 - wydobywa część potrzebnych informacji i przekształca je w formę pisemną
 - potrafi czasem rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego
 - zazwyczaj rozumie polecenia nauczyciela
- c) mówienia:
 - czasem przekazuje wiadomość z powodzeniem
 - mówi spójnie, ale z wyraźnym wahaniem
 - posługuje się częściowo poprawnym językiem, ale popełnia sporo zauważalnych błędów
 - dysponuje ograniczonym zasobem słownictwa
 - omawia codzienne tematy, ale niewiele tematów o charakterze bardziej złożonym

- czasem zabiera głos w dyskusji
 - można go zazwyczaj zrozumieć
- d) pisania:
- pisze zadanie zawierające proste struktury i słownictwo
 - w zadaniu pisemnym zawiera większość istotnych punktów
 - używa czasem nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

- a) gramatyki i słownictwa:
- poprawnie operuje niedużą ilością prostych struktur
 - buduje zdania, ale przeważnie niespójne
 - dysponuje niewielkim zasobem słownictwa odpowiedniego do zadania
 - czasami niepoprawnie używa podstawowego słownictwa
- b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego
- od czasu do czasu jest w stanie zrozumieć ogólny sens prostych tekstów i rozmów
 - rozumie kilka kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach
 - wydobywa niedużą ilość potrzebnych informacji i przekształca je w formę pisemną
 - czasem rozpoznaje uczucia i reakcje mówiącego
 - rozróżnia niektóre dźwięki
 - zazwyczaj rozumie podstawowe polecenia nauczyciela, ale czasem może potrzebować pomocy lub podpowiedzi
- c) mówienia:
- czasem przekazuje wiadomość, ale z pewnymi trudnościami
 - czasem mówi spójnie, ale z częstym wahaniem
 - posługuje się czasami poprawnym językiem, ale popełnia wiele zauważalnych błędów
 - dysponuje bardzo ograniczonym zasobem słownictwa
 - rzadko próbuje zabierać głos w rozmowie
 - można go zrozumieć, ale z pewną trudnością
- d) pisania:
- ma trudności z napisaniem zadania zawierającego pełne zdania, proste struktury i słownictwo
 - tekst bywa spójny, ale brak mu organizacji
 - w zadaniu pisemnym zawiera niektóre istotne punkty
 - używa w większości nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Uczeń, który nie osiąga powyższych wyników otrzymuje ocenę niedostateczną.

Przykładowa kartkówka i test do podręcznika *Exakt für Dich. Starter*:

Podrozdział 3B, wersja A

1. Połącz fragmenty zdań. (3 pkt)

1. Zum Frühstück	A. trinkt man Tee.
2. Zu Mittag	B. trinkt man Kaffee.
3. Zu Abend	C. isst man Fleisch mit Kartoffeln.

2. Jakie to jest? Połącz i odpowiedz. (3 pkt)

fett • süß • scharf • sauer • mager

1. Zitrone ist / schmeckt ...
2. Marmelade ...
3. Sahne ...

3. Wpisz w luki wyrazy z ramki. Jeden wyraz nie pasuje do żadnej luki. (4 pkt)

isst • esst • essen • frühstückt • esse

1. In Deutschland ... man normalerweise vier Mahlzeiten am Tag.
2. Am Sonntag ... man lange.
3. Mittags ... man immer zu Hause.
4. Am Abend ... die Deutschen immer warm.

Rozdział 3, wersja A

1. Przyporządkuj pytaniom odpowiedzi. (7 pkt)

1. Magst du Hamburger?	A. Sie ist zu salzig.
2. Was isst du zu Mittag?	B. Kaffee.
3. Mögt ihr Obst?	C. Fleisch mit Kartoffeln.
4. Schmeckt dir die Suppe?	D. Nein, ich esse kein Fleisch.
5. Wo esst ihr am Sonntag zu Mittag?	E. Cornflakes mit Milch.
6. Was isst dein Lieblingsgetränk?	F. Ja, wir essen gern Äpfel.
7. Was isst du zum Frühstück?	G. Zu Hause.

2. Utwórz zdania z podanych wyrazów. (6 pkt)

1. Sie – wünschen – was – ?
.....
2. Bananen – was – ein – kostet – Kilo – ?
.....
3. möchten – sonst – etwas – Sie – noch – ?
.....
4. alles – das – ist – .
.....
5. ich – möchte – mehr – nichts – .
.....
6. ich – zwei – hundert – Schinken – Gramm – nehme – .
.....

3. Uzupełnij listę zakupów, wykorzystując wyrazy z ramki. Jeden wyraz nie pasuje do żadnej luki. (7 pkt)

Becher • Tafel • Netz • Dose • Glas • Flasche • Packung • Beutel

1. eine Apfelsaft
2. vier Joghurt
3. ein Honig
4. eine Thunfisch
5. ein Orangen
6. eine Schokolade
7. eine Milch

Przykładowa kartkówka i test do podręcznika *Exakt für Dich 1*:

Podrozdział 1A • wersja A

(10 pkt)

1. Bilde Sätze. Ulož zdania, wykorzystując podane wyrazy w odpowiedniej formie. (3 pkt)

1. haben • kein • Frank • Großeltern • ..
.....

2. groß • sein • wie • deine Familie • ?
.....

3. kümmern • du • gerne • sich • um Haustiere • ?
.....

2. Ergänze die Sätze. Uzupełnij zdania. Uwaga: Dwa wyrazy nie pasują do żadnej luki. (4 pkt)

heißt • in • von • hast • bei • hat

1. Robert ist der Sohn Herrn Meier.

2. Wie deine Katze?

3. Ich mag keine Tiere mir zu Hause.

4. Gerd, du Geschwister?

3. Verbinde die Satzteile. Połącz fragmenty zdań. (3 pkt)

1.	In unserer Wohnung		A	deine Tanten noch?
2.	Katrin fühlt		B	gibt es viel Platz.
3.	Leben alle		C	sich nicht wohl.

Rozdział 1

test A

1. Bilde Sätze. Utóż zdania, wykorzystując podane wyrazy w odpowiedniej formie. (7 pkt)

1. haben • Kinder • Onkel • kein • mein

2. ich • kein • Hunde • bereiten • Spaß

3. gehen • warum • ihr • gemeinsam • nicht • spazieren • ?

4. die Wohnung • viel • in • geben • Platz • es

5. liegen • der Markt • von • nicht • weit weg • zu Hause

6. die Eltern • wohnen • Laura • auch • von • Frankfurt • in

7. ein Teilzeitjob • die Bank • haben • in • Frau Weber • ?

2. Ordne den Fragen (1-7) die Antworten (A-G) zu. Dopasuj do pytań (1-7) odpowiedzi (A-G). (7 pkt)

1.	Kiedy zmarła twoja babcia?	
2.	Kiedy się urodził Ludwik van Beethoven?	
3.	Gdzie twoje siostry grają w koszykówkę?	
4.	Skąd pochodzi twoja kuzynka?	
5.	Mieszkasz daleko od centrum?	
6.	Dlaczego Julia nie ma psa?	
7.	Jak one się nazywają?	

A.	Meine Schwestern spielen Basketball im Park.
B.	Ich weiß nicht, wie sie heißen.
C.	Sie ist vor zwei Jahren gestorben.
D.	Nein, ich wohne nicht weit vom Zentrum.
E.	Denn sie ist allergisch gegen Tierhaare.
F.	Meine Cousine kommt aus Polen.
G.	Er ist 1770 geboren.

3. Verbinde die Satzteile. Połącz fragmenty zdań.

(7 pkt)

1.	Wir sind sehr viele	A.	auch in München.
2.	Michaels Familie ist	B.	Personen zu Hause.
3.	Seine Eltern wohnen	C.	als Polizist in Berlin?
4.	Warum arbeitest du nicht	D.	nicht klein.
5.	Liegt Hamburg weit weg	E.	von München?
6.	Ist deine Schwester	F.	zwei liebe Haustiere.
7.	Ich heiße Jutta und habe	G.	schon zwölf?

6.2. Wdrażanie do samooceny

Ważnym elementem kontroli jest samoocena uczniów. Kształtuje ona u uczniów postawę odpowiedzialności za własne uczenie się, uświadamia im konieczność pracy własnej i zaangażowania w proces przyswajania języka obcego, motywuje do dalszej pracy. Samoocena może dotyczyć treści, języka lub umiejętności.

Nauczyciel może opracowywać kwestionariusze dla swoich uczniów, kierując się przykładami zawartymi m.in. w *Europejskim Portfolio Językowym* – poziomy A1, A2, B1.

Kolejnym przykładem wdrażania do samooceny jest występujący w serii *Exakt für Dich* element zamykający każdy rozdział książki ćwiczeń o nazwie *Już teraz umiem*. Uczeń, wykonując to zadanie, sprawdza, w jakim stopniu opanował najważniejsze treści z rozdziału.

Przykład z części *Exakt für Dich 1*:

Narzędziem służącym samoocenie jest także zaproponowany przez autorów podręcznika *Exakt für Dich* test czterech sprawności *Zwischenstation*. Umożliwia on kontrolę stopnia opanowania dotychczas zrealizowanego materiału za pomocą zadań, także w formacie egzaminacyjnym po dwóch rozdziałach.

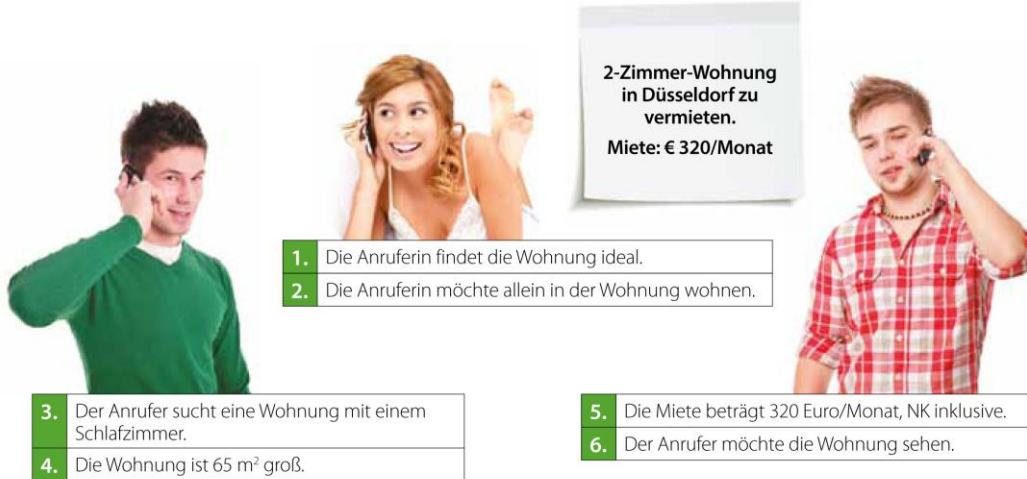
Przykłady z części *Exakt für Dich 1*:

Zwischenstation 1 | HÖREN

113

1

Lies die Sätze 1-6 und hör drei Telefongespräche. Was ist richtig (R), was ist falsch (F)? Schreibe die Lösung ins Heft. Przczytaj zdania 1-6, a następnie wysłuchaj trzech rozmów telefonicznych. Zannotuj w zeszytcie, które zdania są zgodne z treścią nagrania (R), a które nie (F).

**2-Zimmer-Wohnung
in Düsseldorf zu
vermieten.
Miete: € 320/Monat**

<p>1. Die Anruferin findet die Wohnung ideal.</p> <p>2. Die Anruferin möchte allein in der Wohnung wohnen.</p>	<p>5. Die Miete beträgt 320 Euro/Monat, NK inklusive.</p> <p>6. Der Anrufer möchte die Wohnung sehen.</p>
--	---

<p>3. Der Anrufer sucht eine Wohnung mit einem Schlafzimmer.</p> <p>4. Die Wohnung ist 65 m² groß.</p>	
---	--

114

2

Lies die Sätze 1-6 und hör drei Aussagen. Wer sagt was? Schreibe die Lösung ins Heft. Przczytaj zdania 1-6, a następnie wysłuchaj trzech wypowiedzi. Zannotuj w zeszytcie, kto co powiedział.

<i>Carmen</i>	<i>Miyuki</i>	<i>Michele</i>
		

1. Ihre/Seine Eltern sind geschieden.
2. Sie/Er bleibt zwei Monate in Europa.
3. Sie/Er kommt zweimal im Jahr nach Freiburg.
4. Sie/Er hat eine schlechte Note in Deutsch.
5. Sie/Er fährt dann zu einem anderen Kurs.
6. Sie/Er möchte in Freiburg studieren.

HÖREN

Zwischenstation 1

Zwischenstation 2 | SCHREIBEN

1

Lies die Anzeige und die Frage daneben. Sag, welche Antwort richtig ist.

Przeczytaj ogłoszenie z czasopisma dla młodzieży i pytanie obok. Powiedz, która odpowiedź jest właściwa.

Wir machen gerade eine Umfrage zum Thema „Schule, Schüleralltag, Lieblingsfächer“.
Wir wollen von Schülern und Schülerinnen der Mittel- bzw. Oberstufe (Klasse 9–13) wissen, was sie darüber denken. Hast du Lust mitzumachen? Dann schicke uns eine E-Mail (cooleschule@com.de), in der du von deinem Schüleralltag erzählst. Danke!

Was ist das Thema des Textes?

- A. Eine Oberschule.
- B. Eine Umfrage.
- C. Eine E-Mail-Adresse.

2

Du möchtest eine E-Mail schreiben und die Punkte 1-4 berücksichtigen. Lies die Sätze A-J und ordne sie den Punkten zu. Schreibe die Lösung ins Heft.

W odpowiedzi na ogłoszenie chcesz napisać e-mail i zawrzeć w nim punkty 1-4. Przeczytaj zdania A-J i przyporządkuj je odpowiednim punktom. Rozwiązanie wpisz do zeszytu.

1. Stell dich kurz vor (Name, Wohnort, Alter, Schule). 2. Schreibe über deine Schule (Name, Anzahl der Schüler und Schülerinnen, Fächer). 3. Erzähle von Besonderheiten deiner Schule (Aktivitäten, Ausflüge, Schüleraustausch, Projekte). 4. Gehst du gern zur Schule? Warum (nicht)? (Klasse, Lehrer, Mitschüler, Lieblingsfach)	A. Meine Schule ist groß/ziemlich groß/klein: ... Schüler(innen) und ... Lehrer(innen). B. Ich mag meine Klasse (nicht/nicht so sehr). Ich fühle mich (nicht) wohl da. C. Ich bin ... Jahre alt und besuche eine technische Schule/ein naturwissenschaftliches Gymnasium/ein neusprachliches Gymnasium. D. Meine Schule heißt ... und liegt in ... E. Ich gehe (nicht) gern zur Schule. F. Meine Klassenkameraden sind nett/sympathisch/nicht sehr sympathisch ... G. Wir machen viele Ausflüge und haben einen Schüleraustausch mit ... H. An meiner Schule gibt es (keine) Extra-Kurse am Nachmittag, wie z. B. ... I. Wir haben viele Fächer, und zwar ... J. Ich heiße ... und wohne in ...

3

Benutze die Sätze oben und schreibe die E-Mail ins Heft.

Wykorzystaj zdania z ćwiczenia 2 i napisz w zeszytcie tekst e-maila.

Hallo, ich habe die Anzeige gelesen und möchte mitmachen.
Ich heiße ?
?
So, das war's.
Mit besten Grüßen
?

Bibliografia

Podstawa programowa z komentarzem. Tom 3: Języki obce w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum, www.men.gov.pl

Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie, Wyd. CODN, Warszawa 2003

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)

Informator o egzaminie maturalnym z języka niemieckiego przeprowadzanym od roku szkolnego 2014/2015, CKE, Warszawa 2013

Brudnik Edyta, Moszyńska Anna, Owczarska Beata, *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie*, Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2000

Hamer Hanna, *Klucz do efektywności nauczania*, Veda, Warszawa 1994

Komorowska Hanna, *Metodyka nauczania języków obcych*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005

Komorowska Hanna, *Programy nauczania w kształceniu ogólnym i w kształceniu językowym*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2006

Komorowska Hanna, *Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego, Kontrola – Ocena – Testowanie*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2007

W realizacji niniejszego programu wykorzystano niektóre treści zawarte w:

Zenderowska-Korpus Grażyna, *Program nauczania języka niemieckiego dla klas I-III liceum ogólnokształcącego i klas I-IV technikum*, Wydawnictwo LektorKlett, Poznań 2011